

De Proosdij koerier

Deze editie:

- *Grenspalen in De Ronde Venen*
- *Een rel in Mijdrecht*
- *Duizend leden voor De Proosdijlanden*
- *Illegale buitenlandse arbeiders*
- *Spaarbank in Mijdrecht*

Prijs: €4,50

Inhoud

- 74 *Op de omslag*
- 75 *Betrokkenheid bij het verleden*
- 76 *Was er nog nieuws?*
- 79 *Surfen op het web*
- 80 *Terugblik op een sociale gemeenschap*
- 82 *Dorpsgenoten... “Er zat wel eens een luchtje aan”*
- 85 *De strijd van burgemeester Van der Haar*
- 86 *Is het waar dat geschiedenis zich herhaalt?*
- 88 *Ook vroeger waren er illegale buitenlandse arbeiders*
- 91 *Duizend leden voor De Proosdijlanden*
- 92 *Grenspalen in De Ronde Venen*
- 93 *Wat is dit?*
- 94 *De stamboom van de waterschappen van AGV*
- 95 *Een rel in Mijdrecht*
- 96 *Over een schouwburg, een spaarbank en een kerkje*
- 100 *Verenigingsnieuws*
- 103 *Reacties van onze leden...*

Op de omslag: “Er zat wel eens een luchtje aan”

Op de cover ziet u een wagen van “Gemeentewerken Mijdrecht” voor de oude brandweerkazerne in de Stationstraat van Mijdrecht. Een onderwerp dat na de oorlogsjaren pas serieuze aandacht zou gaan krijgen.

Begin twintigste eeuw wilde er nog wel eens een luchtje aanzitten en in De Ronde Venen zal het niet veel anders zijn geweest. In alle lagen van de bevolking had men er dagelijks mee te maken. Behoeften van mens en dier, huishoudelijk afvalwater, hemelwater en straatvuil werden terug gegeven aan dit waterrijke stukje aarde en door niemand als probleem ervaren.

Ondanks het feit dat medici deze vervuiling in verband brachten met soms zeer besmettelijke ziekten, schoven ook de lokale overheden dit gegeven generaties lang, schouderophalend voor zich uit.

U kunt meer lezen over dit onderwerp op pagina 82.

Stef Veehuis

*De redactie van
De Proosdijkoerier
wensst u fijne feestdagen
& een voorspoeding
nieuwjaar!*

Inleverdatum kopij maart 2011: 1 februari 2011

Doelstelling van de vereniging: De vereniging stelt zich tot doel belangstelling te wekken voor de geschiedenis van De Ronde Venen en een stimulerend aandeel te leveren in de ontwikkeling van de regionale en plaatselijke geschiedenis in de ruimste zin.

Betrokkenheid bij het verleden

Trots

De betrokkenheid bij het verleden is voor menigeen gekoppeld aan de eigen beleving. Het is voor onze trouwe lezers en lezeressen een waar genoegen om kennis te nemen van allerlei verhalen over vroeger tijden.

Dat heeft ook een beetje te maken met jezelf kunnen identificeren. Het mooie van onze historische vereniging De Proosdijlanden is dat we een werkgebied hebben dat zich uitstrekt over een flink gebied, met daarin diverse dorpskernen.

Bij het lezen over de belevenissen van inmiddels historische figuren is het steeds weer de vraag met wie of met welk gebied je jezelf het makkelijkst identificeert. Lokaal, regionaal, nationaal of mondiaal.

Voel je jezelf Nederlander of Europeaan? Voel je jezelf Ronde Vener of toch meer Mijdrechtenaar of Vinkeveener? Als het gaat om sportwedstrijden stellen we ons de vraag: Voor wie juichen we? Voor het nationale team zijn de supporters van diverse plaatselijke clubs soms innig verenigd, terwijl ze in de streekderby's stevig tegenover elkaar kunnen staan.

Voor wie juich je? Waar ben je trots op?

Waar identificeer je je mee??

Let je daarbij meer op verschillen of durf je juist te kijken naar de overeenkomsten? Op wie lijkt jezelf het meest? Het zijn vragen die je kunt stellen en die vaak nog meer spelen als je verhuisd of gemigreerd bent. Daarom is het lezen van verhalen van vroeger sterk afhankelijk van je eigen beleving en je interessegebied. Nu zijn de meeste lezers van de Proosdijkoerier gezegend met een brede belangstelling, maar toch merk je bij het doorlezen van de stukken en de reacties hierop, dat de directe betrokkenheid een belangrijk punt is. Dat maakt het overigens des te interessanter.

Nostalgie

Onze maatschappij kenmerkt zich door een verregaande verzakelijking, vercommercialisering, schaalvergroting en zelfs een niet altijd door iedereen gewaardeerde verharding. De steeds verdergaande individualisering heeft een flinke aanslag gepleegd op onze saamhorigheid.

De technische ontwikkeling van met name het wereldwijde web stelt ons daarentegen juist in staat om kennis te nemen van bijna alles wat zich waar ook ter wereld afspeelt. De internationale verhoudingen zijn de

afgelopen veertig jaar flink veranderd. Van een meer politieke tegenstelling tussen mondiale machtsblokken zijn we opgeschoven naar een meer ideologische tegenstelling tussen diverse geloofsrichtingen.

Is het daarom dat juist ook de hang naar nostalgie is toegenomen?

Doordat het gemeentehuis nu twee dorpen

verder is en het postkantoor niet meer is dan een gelduitgiftepunt en de regionale bibliotheek per bus langs komt, zoeken we wellicht wat meer naar de wortels van onze geschiedenis. De grotere aandacht voor ons verleden, voor ons landschap en voor de romantische beleving van wat ooit geweest is laat een vereniging als de onze flink bloeien. In de afgelopen jaren is De Proosdijlanden uitgegroeid tot een respectabele vereniging met duizend leden. Schroom niet om uw directe kennissenkring deelgenoot te maken van het plezier dat u elke keer weer hebt bij het lezen van ons kwartaalblad.

Herinnering

Elke mens heeft een verleden, elk mens heeft een geheugen. Elk mens heeft herinneringen. Dit geldt voor een individu en voor een hele gemeenschap, een familie, een buurt of een vereniging. Collectieve herinneringen worden gekoesterd. De diverse schrijvers in De Proosdijkoerier dragen hier met veel plezier een fors steentje aan bij. Deze keer weer een grote variatie aan artikelen.

Naast onze vaste rubrieken als 'vervagende herinneringen', 'nieuws uit streekbladen van vroeger', 'tips over websites' en het verenigingsnieuws, nu ook artikelen over De Hoef, burgemeester Van der Haar, illegale arbeid, de Kompastoren en nog veel meer.

Geniet er weer van: we wensen u weer veel leesgenot bij de herbeleving van wat ooit in onze Rondeveense omgeving was!

Jaap Meulstee

Was er nog nieuws?

Door Stef Veerhuis

Men leerde klaarblijkelijk omgaan met de beperkende maatregelen in het laatste kwartaal van 1940. Voor zo ver daar nog geen sprake van was, werd de tering naar de nering gezet. Een sprekend voorbeeld daarvan was de wekelijkse uitgave van De Ronde Vener. Het redactionele aanbod bepaalde de lettergrootte van het beschikbare krantenpapier, dat wekelijks niet alleen wisselde van afmeting maar ook van kleur.

De afgekondigde maatregel dat iedereen van vijftien jaar en ouder met ingang van 1 oktober 1940 een identiteitsbewijs bij zich moest dragen, zorgde wekenlang voor een ware stormloop en een overvolle wachtkamer bij fotohandel J. Bluemink in Wilnis. Je kon verwachten dat er wel eens iets mis zou kunnen gaan en ... dat ging het dan ook. In de krant van 4 oktober maakte hij excuses voor al het ongemak, veroorzaakt door een gebrek aan geschikt fotomateriaal en ook voor de niet altijd uitgevoerde eindcontrole. Hij nodigde ontevreden klanten uit om contact met hem op te nemen en stelde hen gerust dat alle negatieven bewaard waren gebleven. Tenslotte liet hij weten dat voor hen, die vanwege gezondheids redenen niet in staat waren om naar Wilnis te komen, hij ook opnames aan huis zou kunnen maken.

ATTENTIE !!

Ondergeteekenden, kappers [van MIJDRECHT en WILNIS, deelen hierdoor mede, dat hun KAPPERSZAKEN vanaf
MAANDAG 14 OCTOBER A.S. des avonds
om 8 uur gesloten
zullen zijn, **ZATERDAGS 10 UUR**, zulks in verband met
VERDUISTERING en KOLENBESPARING.
Mijdrecht: J. G. TWAALFHOVEN
JAC. HOOGENDOORN
Wilnis: B. VAN VLIET
N. A. VAN ELJK

Een andere verplichting betrof de eerder afgekondigde verduistering, waar met grote regelmaat op gewezen moest worden door de overheid. Dat leidde er toe dat na het verstrijken van de herfst het aardedonker was in de hele regio. Ondanks het feit dat in bochten en op kruisingen de aanwezige trottoirbanden wit geschilderd werden, regende het meldingen van ongelukken en geraakten met enige regelmaat haar ingezetenen op velerlei wijze te water.

Het waren omstandigheden die anderen echter goed van pas kwamen. Zo ontdekte de dienstbode 's morgens vroeg dat het raampje in de voordeur bij "haar" mevrouw Van Doesburg was ingeslagen. Later op de dag werd vastgesteld dat er een bedrag van fl. 300,- en een "goede" fles wijn werd vermist. Vermoedelijk was het een inspannende klus geweest want in de keuken had "men" zich tegoed gedaan aan een fles gazeuse. Of het verscherpte onderzoek naar de dader(s) nog iets heeft opgeleverd, valt te betwijfelen. Wel werden in de

tuin de handschoenen van mijnheer Van Doesburg teruggevonden.

Begin oktober waren de rollen echter omgedraaid. Tijdens zijn gebruikelijke ronde op Bosenhoven meende veldwachter Talsma een man te herkennen die hem op een opsporingslijst bekend voorkwam. Hij hield de man staande en sommeerde hem mee te gaan. Voor het gemeentehuis aangekomen sprong deze echter op zijn fiets en vluchtte, achtervolgd door Talsma, de Stationsstraat in. De gesloten spoorbomen vormden geen beletsel, hij gooide de fiets weg en klom er overheen. Ter hoogte van de Nutslaan liep hij recht in de handen van H. Spijker en G. de Rooij die hem wisten te overmeesteren en hem konden overdragen aan een nog nahijgende veldwachter. De Amsterdammer bleek schuldig te zijn aan diefstal en het verhandelen van 23 rijwielen.

De schaarste aan brandstof vroeg om aanpassingen en vindingrijkheid. De autobus van de firma J.A. van Bunningen ging weer rijden, voorlopig nog met een beperkte dienstregeling, vanuit Wilnis, via Uithoorn en de Nes naar het eindpunt de Berlagebrug in Amsterdam. En Bello, die sinds 1 december 1915, achttmaal daags de verbinding Uithoorn – Nieuwersluis v.v. onderhield, mocht zich verheugen op een toenemend reizigersaanbod.

De leerlingen van de openbare lagere school werden voorlopig in twee klaslokalen samengebracht. Een voorbeeld dat navolging kreeg in het Christelijk onderwijs dat één lokaal buiten gebruik stelde. Andere besparende maatregelen betrof het aanpassen van de schooltijden, de herfstvakantie zou gaan vervallen en op maandag werd er gedurende de wintermaanden geen onderwijs gegeven. Ook de middenstand paste zich maar al te graag aan, want waarom de boel met heel veel improvisatie gaan verduisteren als de klant wegblijft.

De enig aanwezige automaat in Mijdrecht kende deze problematiek niet en dus ook niet op zondag. Raadslid de heer Vissers vond, vanuit zijn geloofsovertuiging, dat te ver gaan en diende een raadsvoorstel in om de zondagsheiliging weergegeven in de geldende politie verordening daartoe aan te passen. B en W waren tegen en wezen op een mogelijk toenemend cafébezoek en

erger nog, dat de aandacht van jongeren zich zou gaan richten op vertier zoals muziek en dans in de omliggende gemeenten. Met zeven tegen vier stemmen werd het voorstel door de raad verworpen.

Menselijk leed is iets dat men altijd en overal wel terug zal kunnen lezen. Dat overkwam P.B. tijdens zijn werkzaamheden bij de zadelfabriek van R.J. Kooi in Mijdrecht. Hij kwam met zijn hand tussen een pers en raakte dermate gewond dat hij later een vinger moest missen. Iets vergelijkbaars trof ook C.v.V. die machinaal aan het bieten snijden was. Ondanks dat dokter Lucardie uit Zevenhoven snel ter plaatse was en eerste hulp verleende, was diens vinger ook niet meer te redden. Van geheel andere aard waren de twee aanrandiden die in de maand december in Mijdrecht plaats vonden. De eerste betrof hulpbesteller bij de P.T.T. de heer C.A. den Hertog, die tijdens zijn werkzaamheden door een man nabij de Kerkvaart werd aangesproken en vervolgens van zijn fiets werd getrokken. In de worsteling die volgde moest de aanrander het onderspit delven en die koos na een paar stevige klappen het hazenpad. Drie dagen later was het opnieuw raak, nu in de Dorpsstraat. Mej. S. bemerkte 's avonds op weg naar huis dat ze gevolgd werd, ze versnelde haar pas en zocht veiligheid in een steeg. Toen de man haar bleef volgen en het haar "lastig ging maken", verweerde zij zich zo heftig dat de aanvaller het op een lopen zette richting Hofland, achtervolgd door een woedend potentieel slachtoffer. Rest mij toch de vraag of betrokkenen de wekelijks terugkerende advertentie, om zich tegen ongevallen te verzekeren en geplaatst door (assurantie)agent P.A.H. van Zijl uit Vinkeveen, wellicht over het hoofd hadden gezien.

Maar niet alles was kommer en kwel. Op donderdag 14 november 1940 bestond bijvoorbeeld de kettingkastfabriek van G. den Hertog 25 jaar. Reden genoeg om dat met het voltallig personeel te vieren. Eertijds had hij zich in Mijdrecht gevestigd als rijwielhandelaar maar ging zich in 1915, als eerste in Nederland, specialiseren in het fabriceren van kettingkasten. Exact een maand later kon drukkerij Verweij haar eigen vijftigjarig bedrijfsjubileum kenbaar maken. De zestig personeelsleden met hun wederhelften werden daartoe uitgenodigd en welkom geheten in het Nutsgebouw. De aanzet voor de oprichting van een drukkerij werd in 1890 gedaan door wijlen L. Jongeneel Kzn op het Raadhuisplein, de huidige (in 1940) woning van F.

van Welbergen. Twee jaar later werd het bedrijfje overgenomen door Joh. Verweij die noodgedwongen uit moest gaan zien naar een grotere behuizing. In 1926 werd gestart met een steendrukkerij waar het bedrijf verder uit kon groeien. Feiten die door de sprekers; J. Vos, G. Catsburg, A. Bonger, G. de Rooij en Mejuffrouw Postma uitvoerig voor het voetlicht werden gebracht.

Een sportieve mijlpaal kon worden gevierd in Wilnis waar op 1 november de r.k.s.v. Stormvogels 12 ½ jaar bestond. Jammer dat buiten de sportieve feestelijkheden o.a. de wedstrijd tegen K.D.S. niet door konden gaan vanwege het slechte weer. Maar het Parochiehuis puilden uit toen daar 's avonds twee toneelvoorstellingen werden vertoond. De stukken "Heb ik mijn kind gedood" en "Stagnatie in een dorpschool" waren van hoog gehalte. Klaarblijkelijk zó hoog dat de aanwezige Hertha delegatie, daar zo van onder de indruk geraakte, het gezelschap na afloop uitnodigde dit een week later op te willen voeren in het Bondsgebouw van Vinkeveen.

Opvallend waren ook de vele advertenties waarin de plaatselijke middenstand de aandacht richtte op de van oudsher feestelijke decembermaand. Op het komende Sint Nicolaasfeest werd op ludieke wijze ingespeeld vanwege de smalle beurs en de afgekondigde beperkende omstandigheden. Van Spengen in Vinkeveen maakte het mogelijk om - indien gewenst - dure cadeaus op termijnbetaling aan te kunnen schaffen. J.W. Verheggen bood aan om thuis te komen bezorgen. Een mooie gelegenheid reikte hij aan om de bestellijstjes hiervoor in te leveren tijdens de sjoel- en schietavond die hij op zaterdagavond 30 november in zijn bakkerij organiseerde. H. Rood en Zoon in de Dorpsstraat van Mijdrecht, liet in zijn advertentie weten dat alle schoenen in de etalage zonder bon verkrijgbaar waren. En om het nog feestelijker te maken, bracht J. Bluemink in Wilnis onder de aandacht dat hij - met het oog op de komende feestdagen - een grote sortering schertsartikelen op voorraad had. Of het allemaal geholpen heeft zal moeilijk aantoonbaar zijn geweest.

IETS NIEUWS!

JUIST ONTVINGEN WIJ
EEN GROOTE SORTEERING

Schertsartikelen

Al is Uw geschenk nog zoo waardevol, het is niet AF, als U er niet IETS AARDIGS BIJ DOET.

Gaarne zullen wij U deze FOP-ARTIKELEN toonen.

J. BLUEMINK - WILNIS - TELEF. 1

Vooruitgang en gemor willen nog wel eens hand in hand gaan wanneer er "gewogen" moet worden. Een verzoek van de luchtbeschermingsdienst om een babyspuit aan te kunnen schaffen werd door de Raad afgewezen. Men verwees naar de motorspuit van de Lindeboom die in noodgevallen beschikbaar was. Dat men zich in de buitengebieden vergeten voelde, werd pijnlijk duidelijk toen B en W een afschrift kreeg aangeboden van een verzoek. Het origineel dat inmiddels bij Binnenlandse Zaken op het pluche lag, was afkomstig van A.J. Koolen en negen sympathisanten die daarin het verzoek deden voor aansluiting van de Amstelhoek bij Uithoorn.

Dat men zeker niet stil zat, werd duidelijk in de berichtgeving dat de Polder Groot Mijdrecht, met name de Veldweg en Botsholseweg over een afstand van tien kilometer, juist nu er verduisterd moest worden, nu ook was aangesloten op het elektriciteitsnet.

Op vrijdag 20 december 1940 werd om 13.00 uur de automatische telefooncentrale in De Hoef in gebruik genomen. De ingezetenen konden nu zonder hulp, zelfstandig verbinding maken met Amsterdam, Alkmaar, Haarlem, Den Bosch en Utrecht.

De burgerlijke stand uit de Ronde Vener van eind december 1940

BURGERLIJKE STAND. MIJDRECHT

Geboren: Jan Christiaan Hadewinus, z. van F. van Welbergen en M. Veldhuis — Klazina, d. van C. A. den Hertog en K. van der Neut — Johanna Francisca, d. van J. C. Compier en A. M. C. Mayenburg — Christina Huberta, d. van Th. C. v. Amsterdam en S. van Leeuwen, — Antje, d. van J. Kranenburg en R. Pol — Cornelia Jacoba, d. van B. J. van Scheepingen en C. M. Compier.

Ondertrouwd: W. G. Mayenburg 27 j. en A. J. Veerhuis, 27 j., — Th. A. Pothuizen 24 j. en P. Bakker 24 j., A. C. van Rijn 26 j. en M. C. van Wijk, 22 j.

Overleden: Maria Schijf 54 j., geh. met J. v. Braak — Aalbert Vlot 80 j., wedn. van A. Doornebal.

WILNIS

Geboren: Gerarda Jacoba, d. van W. v. d. Broek en A. Kruijswijk — Cornelia Wilhelmina Emerentia, d. van A. Vianen en J. M. Hendriks — Anthonius Everardus, z. van A. Ekelschot en C. M. Granneman — Gerarda Petronella Maria, d. van J. Baars en M. M. van Dijk.

VINKEVEEN-WAVERVEEN.

Geboren: Antonius Cornelis z. van J. G. van Dijk en M. Vendrik — Cornelis Eusebius Maria, z. van P. J. Spruijt en A. M. Ros — Gerrigje, d. van H. Spijker en J. M. van Dijk — Willem, z. van M. Borst en M. Hoogendoorn. — Hermanus Petrus Anthonius, z. van C. T. v. Beek en M. F. Driehuis.

Overleden: Franciscus Anton Adam Schockman, oud 76 jaar, ongehuwd.

Het was gebruikelijk dat aan het eind van ieder jaar een overzicht werd gemaakt van de aantallen inwoners. De gemeente Mijdrecht maakte bekend dat het eind december 1940, 4705 ingezetenen telde.

Nieuwjaarswensen 1940 – 1941

Aan allen de beste wensen 1941 J. G. TWAALFHOVEN en bedienden Dames- en Heerenkapper VAN DEN ANKER & Co. Electr. Installatie Bureau g.n.	A. GILLE Molenaar GELUKKIG NIEUWJAAR J. VAN WALRAVEN Lood- en Zinkwerker m.h.g.	N. VAN YPEREN Manufacturen p.f.
T. TREUR Boter, Kaas en Eieren p.f. Worst en Leverpastel VAN ROSSUM'S BLOEMEN- HANDEL, Bosenhoven A 67 wenscht cliënten en begunstigers een GELUKKIG NIEUWJAAR	M. T. HART Kruidenierswaren en Comestibles wenscht Cliënteles en kennissen Gelukkig Nieuwjaar KRES VAN VLIET is toch goedkoop GELUKKIG NIEUWJAAR	J. PIENEMAN Corresp. Onderl. Brandw. Mij. Rotterdam Agent Levensverz. Mij. „Utrecht“ p.f.
G. BOUS alle Cliënteles een GELUKKIG NIEUWJAAR	A. FLOOY Grossier in Biscuits en Suikwerken p.f.	N. VERGEEER Dames- en Heerenkleeding z.n.
W. VERBURG Melk, Boter, Kaas en Eieren p.f.	H. ROOD Schoenenmagazijn p.f.	C. J. VEERHUIS g.n. Rijwielen en Motoren
C. VAN GELM & Zn Timmerbedrijf g.n.	B. DE BRUIN Aardappelen - Groenten - Fruit p.f. Fruitmanden	J. C. VEERHUIS Timmerman en Meubelmaker z.n.
C. BERGER Boter, Kaas en Eieren h.g. Koffie- en Slagroom	N. J. VISSER Kruidenierswaren p.f.	WILNIS J. C. OCKHUIZEN, Bezorger van dit blad G.N.
F. WIEGMANS Bloemen, Planten, Bouquetten en Kransen	fa. J. WINTERS & Zn. Rijwielen - Motoren Reparatie-inrichting p.f.	en
J. TH. VERBOOM Luxe Brood- en Banketbakkerij m.h.g.	L. KRANENBURG Brandstoffenhandel p.f.	
G. VAN HEERINGEN Telefoon 34 Expeditie g.n. Amsterdam-Utrecht	JOH. PIENEMAN Sigarenfabriek p.f.	bediende fotohandel J. Blumink wenschen U een goed Nieuwjaar.
W. A. VETTENBURG Hoofd R. K. Jongenschool ZALIG NIEUWJAAR	W. SOHL Electr. Brood- en Banketbakkerij p.f.	ARIE, REINIER, CHRIS, JAN en DIRK wenschen al hun vrienden een GELUKKIG NIEUWJAAR
F. A. RIJKENBERG Kruidenierswaren, Luxe- en g.n. Huish. artikelen	K. F. JONGERLING Mr. Schilder Allen een Gelukkig Nieuwjaar.	TINUS NAGTEGAAL wenscht alle Schillen- en Vuurmakerscliënten een G.N.
H. HOOGERHOUT Tabak - Sigaren - Sigaretten p.f.	G. J. VAN SMIRREN Electr. Rund-, Kalfs- en Varkenslagerij, wenscht zijn geachte cliënteles en vrienden een GELUKKIG NIEUWJAAR	
J. KROON Wagenmaker m.h.g.	A. FRONK Melkslijter wenscht zijn cliënten een GELUKKIG NIEUWJAAR	

In de anderhalve pagina nieuwjaarswensen die ondernemers in kleine annonces aan het eind van 1940 in de Ronde Vener lieten opnemen, werd geen onderscheid gemaakt in de behaalde omzet.

Gastvrouw/ gastheer gezocht

Op onze algemene vergaderingen en bij lezingen drinken we graag een kopje koffie. Wilt u daarbij helpen (vier of vijf keer per jaar), neem dan contact op met dhr. H. Hoefkens, telefoon: 0297 - 284 521, e-mail: h.m.hoefkens@kpnplanet.nl.

Administrateur gezocht

Taken: Het bijhouden en verwerken van onze ledenadministratie en/of het doen van onze financiële administratie, aangevuld met het verzorgen van de verspreiding van De Proosdijkoerier. Heeft u interesse in het bovenstaande of een deel van dit vrijwilligerswerk? Neem dan contact op met onze penningmeester dhr. A. Schuil, telefoon: 0297 - 241 827, e-mail: schuil@kpnplanet.nl.

Surfen op het web

Door Jaap Meulstee

Het wereldwijde web is een onuitputtelijke bron van informatie. In ons kwartaalblad willen we met enige regelmaat wijzen op mogelijk interessante sites voor geschiedenisliefhebbers. Deze keer de Koninklijke Bibliotheek, het Centraal Bureau voor Genealogie en enkele andere tips.

Afbeelding van de site www.cbg.nl

Historische kranten

Op de site van de Koninklijke Bibliotheek vindt u de belangrijkste kranten van 1618 tot 1995. Een selectie van landelijke, regionale, lokale, Nederlands-Indische, Surinaamse en Antilliaanse kranten met extra titels uit 1940-1945.

De zoekfunctie op de homepage van deze site is ongekend. U tikt uw zoekwoord in (een periode, naam of gebeurtenis) en tientallen hits uit al die verschillende kranten kunt u bekijken. Diverse familieberichten van vroeger zullen u zeker verbazen.

Audiovisueel erfgoed

Een andere aanrader is de website van 'oorlog in blik.nl'.

Op deze website zijn diverse filmbeelden verzameld, waarbij op de startpagina al direct de aankondiging van een 'schietpartij op de Amstelveense weg' opvalt. Op de site staan vele honderden uren film met beelden van Nederland uit de jaren '30 en '40, gezien door verschillende amateur- en professionele filmers. Het leven tijdens de oorlog bekeken door de lens van de camera, nu on line. Films die bij mensen thuis op zolder, in oude blikken werden gevonden.

Op de inmiddels achter ons liggende zondagavonden presenteerde de NTR de eerste reeks van het programma "Verborgene Verleden". Daarin waren wij getuigen van de ervaringen van bekende Nederlanders die op zoek waren naar hun voorouders. Voor hen die dat gemist hebben is dat allemaal nog eens terug te lezen in het begeleidende zeer toepasselijke STAMBOOMBOEK dat in de reguliere boekhandel verkrijgbaar is.

Het is geschreven door drs. Rob van Drie, plaatsvervangend directeur van het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag, die wij al eens mochten ontvangen voor een lezing binnen de vereniging.

De auteur is er in geslaagd om zowel de "nieuwsgierig" beginnende- als de gevorderde "wist ik al" stamboomonderzoeker op zijn wenken te bedienen met een grote hoeveelheid richtingaanwijzers. Eén van de hoofdstukken in dit boek is zelfs in zijn geheel gewijd aan de vele beschikbare archiefbronnen en webwijzers die er zijn op internet. STAMBOOMBOEK ISBN 978-90-400-7727-2

CBG

En natuurlijk is voor elke genealoog de site van het centraal bureau voor genealogie een ware tophit. Elke familie kan hier gegevens vinden of het nu de familie Veulenturf of Meijer is. Elke amateurgenealoog voelt zich in het Walhalla van vooroudergegevens. Kortom een site, waar u zeker een bezoekje aan kunt brengen. Voor meer informatie zie ook de website van onze vereniging: deproosdijlanden.nl

Oude spulletjes?

Gaat u de boekenkast of zolder uitruimen? Heeft u materiaal dat interessant is voor de Historische Vereniging? Neem dan contact op met dhr. P.v. Golen, telefoon: 0297 - 261 672, e-mail: apvgolen@hetnet.nl.

Van oudsher was De Hoef aangewezen op Mijdrecht Terugblik op een sociale gemeenschap

Door Joop Frankenhuizen

Wanneer je op Internet Google laat zoeken naar 'De Hoef' dan komt o.a. Wikipedia terug met de melding dat De Hoef een klein dorp is in de gemeente De Ronde Venen. "Het dorp wordt doorsneden door het riviertje de Kromme Mijdrecht en telt 913 inwoners", meldt de encyclopedie. Dat was in 2007. Is De Hoef nou een dorp, een buurtschap of gewoon een wijk in Mijdrecht? Leest u verder.

Paardenhoef

Wanneer je op een kaart uit 1650 het grondgebied van de Episcop Ultratrajectinus (Utrecht) bekijkt dan zie je die Kromme Mijdrecht aangegeven als Cromme Miert. Je ziet dan Sevenhoven, de Noortse buurt en Doude Wegh daartussen, maar nergens zie je in die omgeving De Hoef vermeld. Wel even verderop in kleine letters de hoeff, maar dan zit je al ergens waar nu Nieuwkoop ligt. Opmerkelijk is dat die Cromme Miert in die tijd volgens die kaart de westgrens vormt van de Proosdijlanden. Ergo mensen, die aan de oostzijde van dat water woonden, waren onderdanen van die Proosdij en vielen onder Mijdrecht, terwijl mensen aan de westzijde hun heil elders moesten zoeken, zo niet dan moesten ze de roeiboot pakken en het water over. Pas in 1731 krijgen we wat duidelijkheid over de naam De Hoef. Een notariële acte uit dat jaar omschrijft de woonplaats van een betrokkene als wonende "aen de hoeff Cromme Mijdrecht". De rivier vertoont daar een knik in de waterloop in de vorm van een paardenhoef. Reden voor de omwonenden de woonplek aan te duiden als "aen de hoeff". En dat is kennelijk altijd zo gebleven. Op de verderop afgebeelde kaart uit 1861 is die knik goed te zien.

Buurtschap

Dat De Hoef gewoon een wijk binnen de gemeente Mijdrecht is, zien we in 1832. De inwoners krijgen een aanschrijving over Aziatische braakloop. "Die is tot op onze grond doorgedrongen", laat de gemeente Mijdrecht weten. Gewaarschuwd wordt voor heftige gemoedsbewegingen en angstvallige vrees. Tegen onmatigheid in het gebruik van spijs en drank. Zorgen voor reinheid, zuivere lucht en geen onrijpe vruchten eten. De gemeente besluit daarop alle woongebieden in kleine wijken op te delen en daar wijkmeesters aan te stellen. Zij moeten gevallen van cholera melden en hulp bieden. Het dorp Mijdrecht wordt verdeeld in acht woonkernen. De kern langs de Kromme Mijdrecht omvat zeven wijken. Onderstaande opgesomde reeks geeft een aardig beeld van het aantal huisgezinnen dat daar in 1832 woonde.

Wijk 9 betreft de Mennonietenbuurt met 37 huisgezinnen. Meer naar het zuiden langs het water volgt wijk 10 met 26 huisgezinnen. Dan volgt De Hoef met wijk 11. Die wijk loopt vanaf de Pondschoekermolen tot eiland nr. 326 en telt 22 huisgezinnen. Wijk 12, ook nog De Hoef geheten, loopt vanaf dat eiland tot het einde gebied en omvat 30 huisgezinnen. De wijken 13, 14 en 15 omvatten Blokland, dat in die tijd nog tot de gemeente Mijdrecht hoort. Negen mannen en zeven vrouwen werden vervolgens benoemd tot ziekenoppassers en twee huizen aangewezen als ziekenlokalen. Dat zijn de huizen van Jan Hommels op Hofland en het huis van Bruisters in de Mennonietenbuurt. Daarnaast worden door de gemeente badkuipen (dat mogen ook boerentroggen zijn), krebben, dekens en bedden aangeschaft.

Wat met eiland 326 bedoeld wordt, is niet helemaal duidelijk. Hoefenaren van nu wijzen bij de naam eiland steevast naar de plek waar nu zand- en grindhandel De Rooij zit. Dat klopt ook met de afgebeelde kaart, waarop bij de knik twee eilanden staan afgebeeld. Met einde gebied wordt waarschijnlijk Oostzijde 117 bedoeld waar ooit een boerderij met de naam 'Einde der Hoef' zou hebben gestaan.

Onderwijs

In 1879 is het onderwijs in het nieuws. In april dat jaar willen enkele inwoners aan de kade een bijzondere

school stichten en vragen 300 gulden subsidie. "De kinderen aan den Vrouwenakker mogen namelijk niet meer naar den

openbare school te den Kwakel, want daar heeft de gemeente geen geld voor", schrijft de krant. De burgemeester deelt mee een en ander in handen te stellen van de plaatselijke schoolcommissie. Onderwijs moeten de kinderen maar naar de openbare school in De Hoef. Katholieke Hoefenaren sturen in die tijd hun kinderen naar de RK school in Uithoorn. Wanneer we oude verslagen van de gemeente Mijdrecht verder bekijken, blijkt er in 1881 in De Hoef een openbaar schooltje te zijn met twee leerkrachten, die dan zorgdragen voor de opvoeding van 58 jongens en 34 meisjes. Sinds 1891 zit er ook een vrije school op gereformeerde grondslag met 28 leerlingen. De interesse bij de Hoevenaren voor een openbare school is echter tanende. In 1898 wordt Klaas Querner benoemd tot hoofd der school. Hij is de enige onderwijzer en moet in zijn eentje zes klassen draaien. Het gevolg laat zich raden. In 1912 wordt de openbare school in De Hoef gesloten. Openbaar onderwijs in De Hoef heeft afgedaan. In september 1920 wordt de eerste steen gelegd voor de bouw van een RK school. Daarmee is de moeizame gang naar de RK school in Uithoorn verleden tijd geworden.

Moeizame verbindingen

Dat de Kromme Mijdrecht een barrière vormt, is duidelijk. Vooral voor de bewoners aan de westzijde. De weg langs de rivier daar is slecht en moeilijk begaanbaar. Voor veel dingen zijn ze aangewezen op Mijdrecht of Uithoorn. Willen ze daar naar toe dan moeten ze eerst het water oversteken. Bijna ieder gezin heeft daartoe dan ook een bootje. Lukt de overtocht, dan gaat het eerst naar Uithoorn om vandaar via de Mijdrechtse Zuwe naar Mijdrecht te reizen. Katholieke Hoefenaren kerken in Uithoorn. Tot 1921 zijn ze elke zondag aangewezen op de kerkschuit. Eerst met paard en schuit langs het jaagpad aan de oostzijde naar de Mennonietenbuurt en vandaar naar de kerk in Uithoorn. Het paard trekt, de jager ment en de roerganger stuurt. In 1921 wordt in De Hoef de RK kerk Antonius van Padua gebouwd. De buurtschap krijgt tevens een

eigen begraafplaats. In 1950 krijg de kerk een Wander Beekes orgel. Het is afkomstig uit Breukelen en dateert van 1829. In 1991 wordt het orgel gerestaureerd. Op dit moment is het een rijksmonument samen met de Pondschoekersluis op Oostzijde nr.1 en het gemaal Blokland op Westzijde nr. 18.

Het beeld van De Hoef westzijde wordt anno 2010 nog steeds bepaald door boerderijen. De Hoef oostzijde toont een iets ander beeld. Veel boerderijen zijn daar vervangen door luxe villa's. Dit laat onverlet dat De Hoef, mede door de wat geïsoleerde ligging, een onderling zeer betrokken sociale gemeenschap herbergt.

Maar wel station

Vermeldenswaard is ook de treinverbinding van Uithoorn, over De Hoef naar Alphen aan den Rijn. Op 1 augustus 1915 wordt door de Hollandse Elektrische Spoorweg Maatschappij even voorbij de dan pas geopende spoorbrug over de Kromme Mijdrecht aan de rechterkant richting Nieuwveen een stationnetje geopend. Het treintje dat daar stopt, komt van Uithoorn, rijdt Amstelhoek binnen en gaat, even voorbij waar nu de stoplichten staan, rechtsaf over de Ringdijk Tweede bedijking naar De Hoef. Vandaar gaat het via Nieuwveen en Nieuwkoop naar Alphen aan de Rijn. Het tracé langs de ringdijk lag in de diepte links van het huidige fietspad. Op 1 januari 1936 wordt de HESM geliquideerd en wordt het lijntje opgeheven. Het stationnetje wordt meteen afgebroken. In 1974 wordt de spoorbrug gesloopt en komt het tot de bouw van een basculebrug voor het verkeer. Tijdens de bouw zorgt een met de hand voortgetrokken pontje voor het overzetten van verkeer. Maximaal twee auto's per overzet, anders vijftien kilometer omrijden. De verbindingsweg over die brug naar Mijdrecht wordt pas in 1958 geopend. Oorzaak? Grondverwerving! In 1912 nog weigert mevrouw Van Wieringen, echtgenote van de steenrijke veenbaas Klaas van Wieringen, een stuk grond af te staan om De Hoef met Mijdrecht te kunnen verbinden. Het blokhuis, ooit schuin tegenover het station, bij de brug staat er anno 2010 nog steeds. Alleen vermeldt het op de gevel bloknummer 55. In 1934 was dat nog nummer 57. Foutje?

DORPSGENOTEN...

“Er zat wel eens een luchtje aan”

Door Stef Veerhuis

Een onderwerp dat na de oorlogsjaren pas serieuze aandacht zou gaan krijgen. Begin twintigste eeuw wilde er nog wel eens een luchtje aanzitten en in De Ronde Venen zal het niet veel anders zijn geweest. In alle lagen van de bevolking had men er dagelijks mee te maken. Behoeften van mens en dier, huishoudelijk afvalwater, hemelwater en straatvuil werden terug gegeven aan dit waterrijke stukje aarde en door niemand als probleem ervaren. Ondanks het feit dat medici deze vervuiling in verband brachten met soms zeer besmettelijke ziekten, schoven ook de lokale overheden dit gegeven generaties lang, schouderophalend voor zich uit.

Het verhaal van afval, huisvuil en fecaliën van mens en dier zou gedefinieerd kunnen worden als het eindproduct van de menselijke stofwisseling. Voorheen werd het zelden ervaren als een probleem zoals we dat nu definiëren. De reststoffen van toen bestonden voornamelijk uit organisch materiaal en de as uit kachels, dat zo kostbaar was dat er een levendige handel in bestond. Tot circa 1900 werden schuiten vol stadsvuil verscheept om schrale bouwgronden te veranderen in vruchtbare akkers. Een welkome aanvulling op het bescheiden aanwezige behoefte van mens en dier, dat over het algemeen in de afvalkuil achter het huis belandde om later over het eigen kampje te spreiden. De opkomende industrialisatie echter liet steeds meer sporen achter. Omdat in de meeste gevallen geloosd werd op het oppervlaktewater droeg dit bij tot schrijnende onhygiënische omstandigheden. Daarom werd medio 1800 de wet op het geneeskundig Staatstoezicht van kracht, die o.a. voorzag in het aanstellen van inspecteurs.

De regelgeving was mede een gevolg van de bij herhaling terugkerende cholera epidemieën, zoals o.a. is op te maken uit de opgemaakte “Verordening van Politie” uit Mijdrecht van 1851. Het eerste hoofdstuk omvat namelijk vier Artikelen die regelgeving opleggen wanneer er cholera uit mocht breken zoals; “Wanneer er een lijk van een onvermogene gevallen is, zullen op de daartoe gedane aanvraag de acht naaste burens van het sterfhuis, verplicht zijn om de doodbaar te halen en daarmee het lijk naar het graf te dragen. Op straffe van ene geldboete van één tot zes gulden”. Het hoofdstuk “Openbare Reinheid” beschrijft weliswaar alle vormen van mogelijke vervuiling op straffe van een geldboete, maar ontkracht gelijktijdig alle verboden als hiervoor ontheffing is aangevraagd. Alleen aan paragraaf 2c valt niet te tornen en die is onherroepelijk nl. “Verbod om tegen muren of omheiningen van kerken of openbare gebouwen te wateren, of op de openbare straten, voetpaden of pleinen, zijne natuurlijke behoeften te voldoen”.

Asgaarder.

Deze hopeloos haperende gemeentelijke wet- en regelgeving zou pas aangescherpt worden in maart 1908, middels een nieuwe algemene politieverordening. Het bouw- en woningtoezicht werd veel strenger en bouwen zonder een voorziene beerput was niet meer mogelijk. Met de Hinderwet in de bestuurlijke hand trachtte men voortaan ook de industrie te beperken in haar vervuiling. Maar net zo als elders fungeerden de aangrenzende waterlopen in en rondom Mijdrecht als een open riool. Het inlaten van buitenwater met de bedoeling enige doorstroming te bewerkstelligen, bood weinig soulaas.

Het schroefwater van een passerende boot zorgde voor een ondragelijke stank, terwijl de doodlopende achterliggende sloten langzaam maar zeker dicht slibden.

Maar ondanks dat de gemeentelijke wetgeving nog wel eens tekort schoot, werd er veel meer over gesproken en daadkrachtig naar oplossingen gezocht. Voor zover ik heb kunnen nagaan, kom ik een eerste reactie tegen van raadslid J.P. Engel, die in de vergadering van eind juli 1914, een onhoudbare situatie in de Mennonietenbuurt en Amstelkade aankaarte. Hij deed namelijk een dringend verzoek om te bezien of daar het menselijk behoefte afgehaald kon worden, omdat dit nog steeds

terecht kwam in de achterliggende volledig dicht geslibde sloten. Het was bepaald geen geheim dat men in de buitengebieden of de ton, of het secrete, een kierend houten huisje boven een sloot met als enig gerief een plank waarop men kon zitten, volop gebruikte. Andere mogelijkheden bleven normaliter buiten beschouwing enkel en alleen omdat dit voornamelijk een kwestie van geld was.

Tijdens de raadsvergadering van 30 oktober 1914 kwamen de algemene beschouwingen ter tafel en daarin werd een aardig beeld geschetst van alle mogelijkheden en bemoeienissen die hier nauw mee verweven waren. Zo zorgde gemeentelijk werkmans Van der Horst naast het ledigen van de aanwezige zinkputten, waar huishoudelijk afvalwater op werd geloosd, o.a. ook voor het opruimen van de aangewezen vuil verzamelplaatsen in het dorp. Hij deed dit zeer nauwgezet en men stelde dan ook voor deze plichtsbetrachting te willen belonen met een salarisverhoging van één gulden per week. De gemeenteopzichter wist echter te melden dat van der Horst nog wel eens wat extra verdiende met de verkoop van dit straatvuil, waarop met algemene stemmen werd besloten deze verhoging af te blazen.

Wat opvallend was, is dat er in de raadsnotulen veel meer aandacht werd besteed aan allerhande milieu vraagstukken. Zoals over verzoeken voor aansluiting op een gemeentelijke zinkput. Deze wezen uit dat hier niet moeilijk over werd gedaan en gelegaliseerd werden middels een jaarlijkse recognitiebijdrage van 25 cent. Ingrijpender was de noodkreet, gedaan door het Bestuur van de R.K. Jongensschool, dat vaststelde dat het aanwezige privaatstelsel niet voldeed aan de eisen die de onderwijswet van 1920 in artikel 72 aangaf. Raadslid Van der Vaart ging een kijkje nemen en moest toegeven dat de toestand daar inderdaad onhoudbaar was. In de vergadering van 12 augustus

Poepdoos.

1920 werden voorgestelde vernieuwingen begroot op Fl. 3125,-. De raad stemde hier mee in, ondanks het feit dat het gebouw nog betrekkelijk nieuw was.

Vijf jaar later is er mijns inziens een doorbraak waarneembaar. Er werd een raadsvoorstel aangenomen, waarin een eerste aanzet werd gegeven om te komen tot een ophaaldienst voor "Asch en Vuylnis" in de gemeente. Er ging

Gemeentewerken.

een oproep uit en er meldden zich twee gegadigden, die bereid waren dat één keer per week te willen doen voor Fl. 5,- per rondgang. Omdat C. Mulder jr. in het bezit was van een paard en wagen kreeg hij de opdracht en werd J. Vlug bedankt voor zijn reageren. Vanuit de raad werd gevraagd waarom gemeentewerkmans Kennedy deze taak niet op zich kon nemen. Voorzitter Padmos deelde mee dat deze geen paard had en slechts halve dagen werkte. Bovendien had deze al laten weten dat hij niet stond te juichen om deze beoogde wekelijkse rondgang te moeten maken vanaf Driehuis tot einde Hofland, inclusief Molensteeg, Nutslaan en de nieuwe Patrimonium woningen.

Verder ging de open vuilstortplaats in de Molensteeg verdwijnen en zou de Gemeente een nieuw terrein daartoe gaan aanwijzen. En om dit allemaal te kunnen verwezenlijken werd een bedrag van Fl. 1000,- uit eigen middelen vrijgemaakt. En dat men er serieus mee bezig was, onderstreepte de gesloten overeenkomst met de N.V. Ned. Thermo Chemische Fabrik in Amsterdam. Dit bedrijf hield zich o.a. bezig met het ophalen van slachtafval, dood vee en afgekeurd vlees. En het bracht nog wat op ook, want 10% van de bruto opbrengst zou terug vloeien naar de Gemeentekas. Over plannen voor de buitengebieden werd met geen woord gerept, net als de toenemende problematiek van vloeibaar vuil. Iets dat aangekaart werd door notaris J.F.W.J. van der Heijden in zijn brief van 29 oktober 1925. Hierin deed hij het verzoek om het gemeentelijk riool zodanig te veranderen, dat het water van de Dorpsstraat beter zou worden afgevoerd.

Even ter verduidelijking Naast de dertien anderen, deed dit riool voornamelijk dienst als afvoer van overtollig hemelwater, maar zorgde er ook voor dat het huishoudelijk afvalwater, dat eerst bezonk in de eerder genoemde aanwezige zinkputten, uiteindelijk loosde op zowel de wetering bij de Blokjesbrug als op de Bruggesloot. Het was eigenlijk voorspelbaar dat het rioolslib zich bij de uitloop zou gaan ophopen. En drie jaar later was het dan zover. Per brief liet scheepsbouwer Stofberg weten dat er met enige regelmaat proble-

men waren met vastlopende schepen bij de ophaalbrug. Baggeren was een mogelijkheid net als een afvoerbuis aanbrengen met een grotere diameter maar men wist dat het dweilen was met de kraan open. Zoals het verzoek van uitbater G.L. van Beek die op 16 november 1926 vergunning aanvroeg, om een ijzeren waterplaats (urinoir) naast zijn woning aan te mogen leggen. Men deed er niet al te moeilijk over en hij kreeg daarvoor toestemming, als hij maar zorgde voor een waterdichte vloer met een afvoer naar een put of sloot. Het zou altijd in goede staat moeten verkeren en groen geschilderd moeten zijn. Het beoogde doel, puur ten gerieve voor zijn eigen cliëntèle, was acht jaar later, gezien zijn briefwisseling met B en W, een regelrechte toeristische trekpleister geworden. (citaat)

Aan de Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouders van Mijdrecht. Geeft met eerbied te kennen, ondergeteekende, G. v. Beek Cafehouder te Mijdrecht; ... dat zich bevindt op zijn terrein, grenzende aan den openbaren weg, een urinoir voor het gebruik van de bezoekers van zijn zaak; ... dat echter al eenige jaren blijkt, dat bovengenoemde urinoir meer wordt gebruikt door passerend publiek en vooral door autorijders, dan door zijn klanten, waaruit blijkt dat het een inrichting is ten algemeene nutte; ... dat bovengenoemde inrichting jaarlijks onderhoud vereischt; ... dat hij meent, nu het een inrichting is waarvan het publiek een algemeen gebruik maakt, het ook eenige waarde heeft voor de gemeente; Redenen waarom hij Uw Achtbaar College verzoekt een bijdrage in het onderhoud van genoemde urinoir.

't Welk doende G. van Beek

Het werd nog vervelender wanneer de S.D.A.P. van Uithoorn aandacht vraagt voor de vervuiling die in de Amstelhoek werd aangetroffen. B en W van Mijdrecht voelde zich aangesproken en stelde voor dat C. Mulder jr. tegen een vergoeding van Fl. 4,50 daar op zaterdag

vuil zou ophalen, vanaf P. Rietveld aan de Amstelkade tot J. Koeleman in de Mennonietenbuurt. Raadslid Engel plaatste daar echter vraagtekens bij.

Uit ervaring meldde hij dat dit huisvuil voor het merendeel werd gebruikt als bemesting voor de kleine achterliggende tuinen. Hij vestigde opnieuw de aandacht op de noodzaak en gebruik van beerputten omdat de bewoners hier veel meer problemen van ondervonden omdat deze ontbraken. Burgemeester Padmos maakte een eind aan diens betoog door te stellen, dat dit laatste niet expliciet tot de gemeentelijke taken behoorde. De crisisjaren, de aanleg van de waterleiding, het toenemende autoverkeer en het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog waren redenen waarom dit vraagstuk op de plank bleef liggen. Begin jaren vijftig ging in Nederland de milieuknop pas echt om en ging men o.a. in Mijdrecht van start met de aanleg van een gesloten rioleringsstelsel dat loosde en kon bezinken in een zuiveringsinstallatie. Het overgrote deel van het dorp ging op de schop en er waren enorme bedragen mee gemoeid. De Wet verontreiniging oppervlaktewater bepaalde in 1970 dat er ingrijpende wijzigingen noodzakelijk waren. En terwijl burgemeester J. de Pree in augustus 1977 de eerste paal sloeg voor de aanleg van de riolering in Wilnis, werden in Mijdrecht voorbereidingen getroffen om op het industrieterrein een nieuw rioolwater zuiveringsinstallatie te realiseren.

Velen zullen zich nog wel een beeld kunnen vormen van de voddenboer met zijn bakfiets die zijn komst luid en duidelijk aankondigde. De vuilnisman, die met ratel of bel u uitnodigde om de vuilnisbak buiten te zetten, of de schillenboer die met paard en wagen wekelijks de niet zo volle emmer kwam legen. De schaars aanwezige lege flessen, die bij inlevering in mindering werden gebracht op het uitstaande saldo dat achter in het boodschappenboekje werd opgeschreven totdat de kinderbijslag weer werd ontvangen. Terwijl het schaars gelezen nieuws in kleine vierkante stukjes werd gescheurd om vervolgens op de spijker boven de "troon" te worden geprikt, zoals mijn opa diens oude houten poepdoos kenmerkte.

Het staat in geen enkele verhouding tot de enorme afvalberg waar we nu van af willen.

De strijd van burgemeester Van der Haar

Door Fred de Wit

Burgemeester van der Haar was burgemeester van Mijdrecht en Wilnis van 16 mei 1946 tot 1 mei 1971. Hij liet zich in zijn beleid vooral leiden door zijn godsdienstige overtuiging. Zo zette hij zich in, mede door de samenstelling van de toenmalige raad, voor het behoud van de zondagsrust. Maar ook ondernam hij hiertoe initiatieven op persoonlijke titel, dus buiten de raad om.

Zo verzocht hij de Mijdrechtse winkeliers, hoewel de Zwinkels op zondag gesloten waren, ook de etalages op die dag met een rolgordijn te sluiten. In die tijd waren de meeste winkeliers van protestantse huize en wilden ze aan dit verzoek wel gevolg geven. Een katholieke winkelier voelde hier weinig voor, maar deed toch mee omdat hij bang was voor klantenverlies. De slager op Hofland schreef de burgemeester terug dat hij dit onzin vond. Het vlees, dat hij verkocht was immers tegen bederf in de koelcel opgeborgen. De voorbijgangers konden zich er niet aan verlustigen omdat zij naar een lege winkelruimte keken.

De strijd tegen het vloeken

Maar ook op een andere wijze probeerde hij zijn overtuiging uit te dragen. Op 8 april 1954 schrijft burgemeester Van der Haar een brief naar het toenmalige hoofdbestuur van de Posterijen, Telegrafie en Telefonie. In het gemeentehuis van Mijdrecht heeft hij bordjes laten ophangen van de Bond tegen het Vloeken met als opschrift: Spreek vrijmoedig over God maar misbruik Zijn naam nooit. Hij wil dit bordje eveneens in de hal van het postkantoor, dat in het gemeentehuis is gevestigd, aanbrengen en vraagt hiervoor toestemming. Op 18 februari krijgt hij antwoord van de posterijen die het verzoek afwijzen omdat dit tegen de terzake aangenomen gedragslijn is. Van der Haar schrijft op 1 maart een zeer uitvoerige brief aan de directeur van het staatsbedrijf en doet alsnog een beroep op de directie om toestemming. Maar drie weken later wijst het hoofdbestuur het verzoek eveneens af met het motief dat dit tot consequenties leidt, die niet kunnen worden aanvaard. De burgemeester stelt de Bond tegen het Vloeken hiervan op de hoogte, die hem voor zijn activiteiten bedankt. Maar Van der Haar laat het hier niet bij zitten, zoekt het hoger op en schrijft een brief naar de minister van Verkeer en Waterstaat om te bewerken dat het bordje alsnog kan worden opgehangen en dat de overheid hieraan medewerking moet verlenen. Maar ook de minister is van mening dat het verzoek niet kan worden ingewilligd en onderschrijft de gronden waarop de P.T.T het verzoek heeft geweigerd.

Een aanplakbiljet van de bond op een perron.

Een jaar later

Op 19 juli 1955 schrijft de burgemeester weer een brief naar het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Hij heeft namelijk vernomen dat het ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid geen bezwaar heeft gehad van het doen aanbrengen van wandkaarten en/of affiches enz. in schaftlokalen en wachtkamers van onder andere de Gewestelijke Arbeidsbureaus. Omdat het ministerie van Sociale Zaken wel zijn toestemming heeft gegeven, stelt Van der Haar voor zijn indertijd gedane verzoek alsnog te honoreren. Een maand later krijgt hij zijn zin. De minister antwoordt: "Naar aanleiding van uw brief van 19-7-1955 stem ik er bij andere overweging mee in dat bij wijze van uitzondering tot weder opzeggens in de wachtkamer van het hulpkantoor te Mijdrecht een bordje zal worden aangebracht". Na lang volhouden heeft de burgemeester zijn zin gekregen en hij schrijft aan de bond dat het hem uiteindelijk gelukt is. Het bordje zal met spoed worden opgehangen. De bond bedankt hem voor zijn inzet.

*Bron: Streekarchief Vecht en Venen.
Archief van de gemeente Mijdrecht nr.307*

Is het waar dat geschiedenis zich herhaalt?

Door Joop Frankenhuizen

Wanneer we terugkijken op het verleden en dat vergelijken met het heden dan is de conclusie vaak dat geschiedenis zich weer heeft herhaald. Hoe dat komt? Gewoon omdat de mens van de geschiedenis niets schijnt te willen leren. Erger nog, sommige feiten komen nooit boven water en worden vanwege (politieke?) gevoeligheden simpelweg verdonkeremaand. Kijk naar wat Japan volgens kritische geschiedschrijvers in de geschiedenisboeken laat schrijven over de Tweede Wereldoorlog. Andere geschiedenis wordt weerlegd door feiten. Denk aan de resultaten van opgravingen. Bittere pil voor de geschiedschrijver die toch zo heilig geloofde in die oude geschriften. Een enkeling troost zich dan met de gedachte: "Zolang er niks is opgegraven heb ik lekker gelijk". Straks gaat de gemeente Abcoude zich verenigen met de gemeente De Ronde Venen. In 1989 waren het drie gemeenten die samen moesten omdat een van de drie zijn veel te grote broek niet langer kon ophouden. Gevolg? De nieuwe gemeente werd jarenlang met forse belastingverhogingen geconfronteerd. Zal ook die geschiedenis zich herhalen?

De Rondeveense dorpen

In 1966 verschijnt in Nederland de Tweede Nota Ruimtelijke Ordening. Daarin staat onder meer dat het Hollandse en Utrechtse plassegebied van regionale betekenis is. De nota wil verdere verstedelijking alleen binnen stedelijke zones en niet daarbuiten. Het gemeentebestuur van Vinkeveen-Waverveen onderschrijft dat met enthousiasme, maar wijst wel op de autochtone groei van het dorp. Vinkeveen wil bouwen voor eigen mensen. Al snel volgen de eerste uitbreidingsplannen want in Vinkeveen is dan nog volop goedkope bouwrijpe grond. Het gevolg is een jachtig afbouwen van de wijken Westerheul en Zuiderwaard met woningwoningen en premiewoningen. Liever geen vrije sectorwoningen, want daar komen Amsterdammers op af, schrijft Het Centrum. Het bouwen gaat door en het inwonertal groeit. Ondanks de goedbedoelde pogingen niet-autochtonen te weren, komen er veel mensen van buiten op de nieuwbouw en de goedkope grond af. Het gevolg is dat Vinkeveen boven de 8000 inwoners komt en een bouwstop volgt. De provincie is hierin onverbiddelijk.

Mijdrecht en Wilnis doen het vooralsnog wat kalmer aan. Rond 1947 wordt Mijdrecht door de provinciale planologische dienst aangewezen als potentiële vestigingsplaats voor industrie. Dat geeft al snel problemen want de nieuwe industriële vestigingen hebben geen woningen voor hun personeel. Er is in die tijd maar één woningbouwvereniging. De katholieke vereniging Johannes de Doper, opgericht in 1946. In 1948 volgt de algemene bouwvereniging Beter Wonen. De toekomst wordt in die tijd bepaald door woningbouw en de bouwverenigingen krijgen dan ook vrij spel. Het zijn ook de jaren dat Mijdrecht wel en Wilnis niet mag uitbreiden. In Wilnis heeft de gemeente geen zeggen-

schap over woningtoewijzing. In Mijdrecht en Vinkeveen is dat wel het geval.

Een herindeling

In 1989 worden de drie gemeenten samengevoegd. Kort voor de herindeling in januari 1989 kopt De Mijdrechtse Courant: "Na herindeling beter bestuur door breder politiek draagvlak. Werk aan de winkel voor partijbesturen". Er moeten vooral evenwichtige kieslijsten worden samengesteld. Het gaat om kwaliteit schrijft de krant en daar heeft het de laatste jaren in de drie gemeenten aan ontbroken. Vooral de VVD heeft hier last van gehad. De krant noemt de Wilnische wethouder Van Bergen, het falen van de Vinkeveense wethouder Jans en de problemen met de Mijdrechtse wethouder Streng. Het is vooral de interne verdeeldheid die de partij parten speelt. Te hopen valt dat de VVD in de nieuwe gemeente met een deskundige fractie aantreedt. De PvdA raakt Kistenmaker kwijt. Een effect waarop ze lange tijd heeft geleund en dat nu wegvalt met Wilnis en Vinkeveen er bij. Het CDA zal bij het leveren van raadsleden moeten leren leven met de gevoeligheden binnen de buurtschappen en mensen daaruit op een verkiesbare plaats zetten. De dreiging die boven het hoofd van het CDA hangt zijn voorkeurstemmen door acties van zich gepasseerd voelende kandidaten. Janmaat kreeg destijds door voorkeurstemmen twee zetels voor zijn partij in De Hoef. Iets dergelijks gebeurde met Brugmans. Ook die ging voor zichzelf en haalde twee zetels met Gemeentebelangen. Bij de verkiezingen van 1986 zelfs drie. De Vinkeveense partij 'Vernieuwd Vinkeveen-Waverveen' gaat op in het CDA en de nieuwe partij Ronde Venen Belang (RVB) zal worden aangevoerd door Jac. Dekker en Albert van Rijn. Van Rijn gaat over naar RVB omdat hij plaats 13 op de CDA lijst te laag vindt.

Station Abcoude 1897.

financieel debacle. Het dossier was een grote puinhoop. Vier raadsleden hebben er drie maanden aan gewerkt. Om door te kunnen gaan is 1,6 miljoen gulden extra nodig. Opvallend is dat eind 1986 het Vinkeveense college nog sprak over kredietbewaking, omdat er in het verleden een aantal projecten financieel de mist inging. (zwembad en riolering) Die hele kredietbewaking bleek een wassen neus. Frappant is vervolgens de subsidieaanvraag bij het ministerie van Economische Zaken. De totale kosten inclusief riolering zijn begroot op 7,6 miljoen. De onderhandelingen met de subsidiegevers

Dekker, op plaats 10 van de CDA lijst gezet, trekt zich uit het CDA terug. Hij vindt de plaatsing ondemocratisch tot stand gekomen en meldt zich als lijsttrekker bij RVB.

De gevolgen

De gemeenten Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen-Waverveen zijn niet meer. Opgegaan in de nieuwe gemeente onder de naam 'De Ronde Venen'. De samenvoeging heeft niet gebracht wat de prognoses en de aannames veronderstelden. Het totaal aantal ambtenaren, dat in de drie voormalige gemeenten werkzaam was, bleef bijna gelijk. Slechts een tiental ging met pensioen of werd op wachtgeld gezet. Het directe gevolg van de herindeling was de bouw van een nieuw gemeentehuis. Niet tussen de drie kernen in, maar in het dorp Mijdrecht. Anno 2005 telt De Ronde Venen ca. 35.500 inwoners en blijken er 240 ambtenaren werkzaam op 211 formatieplaatsen. Dat is bijna 5,9 ambtenaar voor iedere duizend inwoners en niet de 2,4 zoals werd aangenomen voor de eerder begrote 29.500 inwoners!

AchHee

Waren er naweën en vielen er lijken uit de kast toen de herindeling in 1989 een feit was geworden? Van echte lijken kan niet gesproken worden, wel van zelfoverschatting door vooral Vinkeveen. We hebben het dan over AchHee. De reconstructie van Achterbos en de Herenweg met piepschuim die de nieuwe gemeente vele miljoenen kostte.

De Ronde Vener schrijft daarover in maart 1990: "Vinkeveen onderschatte reconstructie Herenweg." Slechte tekeningen, moeilijke bewoners, krakkemikige voorbereiding, chaotische herindeling, gebrekkig overleg en flinke tijdsdruk hebben geleid tot een

gaan echter over 5,2 miljoen. Oorzaak? Vinkeveense ambtenaren stuurden verkeerde papieren naar de provincie en het ministerie.

Een grote verrassing komt vlak voor de samenvoeging. In augustus 1988 wordt plotseling de beslissing genomen om de fundering niet in schuimbeton, maar in piepschuim uit te voeren. Dat betekent opnieuw onderhandelen met aannemer, ingenieurs en gemeente. Half november 1988 wordt met het werk gestart. De maanden na de samenvoeging zijn een chaos. Het ingenieursbureau Taun weet niet wie het aanspreekpunt in de nieuwe gemeente is en hakt zelf de knopen door. In maart 1989 wordt de erfenis van Vinkeveen duidelijk. De reconstructie Achterbos-Herenweg kostte maar liefst 9,6 miljoen gulden en niet de 7,6 miljoen zoals begroot.

In maart 1990 volgen in de nieuwe gemeente raadsverkiezingen. Opvallend is dat geen van de partijen de rekening voorgeschoteld krijgt. De uitslag: CDA 8 (9), VVD 4 (4), PvdA 2 (3), RVB 3 (2), GB 1 (2), GL 1 (PPR 1), D66 2 (1), RPF/SGP/GPV 2 (RPF/GPV 1). CDA levert twee wethouders, VVD één, RVB één. De PvdA gaat in de oppositie.

Kijkend naar de geschiedenis

Straks komt Abcoude de gelederen versterken. Het is een oud historisch dorp met een discutabele infrastructuur. Het ligt wel langs een spoorlijn en heeft een treinstation (zie foto). De Ronde Venen heeft dit alles niet. Nu al gonst het van geruchten dat Abcoude straks binnenkomt met een niet sluitende begroting. Een miljoen tekort! Euro's wel te verstaan. Zal het daar blijven of zal de herindelingsgeschiedenis uit 1989 zich herhalen?

Ook vroeger waren er illegale buitenlandse arbeiders

Door Fred de Wit

Ons land is in vroegere eeuwen altijd aantrekkelijk geweest voor mensen uit andere landen en streken, die hier naartoe kwamen om geld te verdienen of om een nieuw bestaan op te bouwen. Maar ook omdat ze in hun eigen land vervolgd werden vanwege hun geloof en vanwege oorlogen en plunderingen, waarin zij alles kwijt waren geraakt.

In de Gouden Eeuw kwamen veel Joden uit Portugal en Spanje naar Nederland toe. Ook Hugenoten zijn in grote aantallen naar hier uitgeweken omdat zij in Frankrijk het katholieke geloof niet wilden aanvaarden en de vrijheid om het protestantse geloof in Frankrijk te belijden werd ingetrokken. Deze groep was vooral zeer welkom in de grote steden omdat zij hoger waren opgeleid en veel kennis van de handel meebrachten. De Hugenoten mochten al spoedig hun eigen Waalse kerken bouwen en na enige tijd kregen de Joden ook toestemming om bijvoorbeeld in Amsterdam synagogen te stichten. Veel immigranten uit Scandinavië en Noord Duitsland waren varensgezel op de schepen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie.

Tijdelijke gastarbeiders in onze streek

In onze streek hebben zich in die periode geen immigranten gevestigd. Pas in het begin van de 19e eeuw kregen we hier te maken met grotere aantallen gastarbeiders, voornamelijk uit het toenmalige koninkrijk Hannover. Deze mensen probeerden, tijdens het seizoen waarin turf werd gewonnen, hier wat extra geld te verdienen. Daarna gingen zij naar huis terug om veelal het volgende jaar terug te keren. Van definitieve vestiging van deze mensen was bijna geen sprake. Vooral in Vinkeveen en Wilnis waren zij na 1850 werkzaam. Inmiddels hadden de landelijke en de plaatselijke overheden een registratiesysteem opgezet. Men kon zich niet zoals in de eeuwen daarvoor, zomaar in ons land vestigen. Eén van de redenen was, dat de overheden niet aansprakelijk wilden worden gesteld voor de kosten wanneer deze mensen door armoede of ziekte ondersteuning moesten hebben. De tijdelijke immigranten moesten zich daarom bij aankomst melden in het gemeentehuis en hun passen overleggen. Wanneer zij vertrokken naar hun woonplaats, haalden zij die weer op. In het archief van de gemeente Vinkeveen bevindt zich nog een gedeelte van het inschrijfregister van 1856-1861. Hieruit kunnen enige conclusies getrokken worden. In dit archief zijn ook nog een aantal passen aanwezig van arbeiders die in Vinkeveen zijn gebleven en nooit meer naar hun woonplaats zijn teruggekeerd. Voornamelijk omdat zij hier zijn getrouwd of wellicht omdat zij het raadzamer

vonden ongemerkt ons land te verlaten.

De aantallen veenarbeiders in Vinkeveen

Wanneer de eerste Duitse veenarbeiders naar Vinkeveen kwamen is niet duidelijk vast te stellen. Uit het bevolkingsregister van 1839 blijkt dat er in toen al arbeiders woonden, die in Duitsland waren geboren. Dit waren de blijvers en zij vormden slechts een deel van een veel groter aantal Duitse seizoenarbeiders. Voornamelijk jonge mensen hebben zich definitief in Vinkeveen gevestigd om in de veenderij te blijven werken, want bij hun beroep werd “veenman” ingevuld. In het jaar 1876 zijn er 800 Duitse arbeiders in de turfwinning werkzaam geweest. In de hele provincie Utrecht werd dit aantal op 2000 geschat. Daarna trad een daling in omdat de werkgelegenheid in de veenderij terugliep. In 1886 werd de baggermolen in gebruik genomen, die het werk van de baggeraars overnam. De meeste seizoenarbeiders kwamen vele jaren achter elkaar terug. Zij schreven brieven aan de veenbaas of er weer werk voor hen was in het komende seizoen. Soms werden ze ook door de veenbaas aangeschreven of ze weer wilden komen en ook nog met het verzoek om anderen mee te brengen. Met het gevolg dat de tijdelijke immigranten hun broers of andere familieleden meenamen. Uitgangspunt was altijd het loon van het voorafgaande jaar, maar als men een tijdje met de veenderij bezig was, wilde men loonsverhoging. Als die door de werkgever werd geweigerd volgde een staking, waardoor het werk van de Hollandse arbeiders eveneens stil lag. Gezamenlijk trokken zij dan op naar het dorp Vinkeveen om hun eisen kracht bij te zetten. De gastarbeiders wilden zoveel mogelijk geld mee naar huis brengen. Daarom leefden zij zuinig en kwam dronkenschap sporadisch voor. Evenmin waren er klachten over hun gedrag. De veenbazen waren blij met deze werkkrachten. Zij werkten hard en vlug want zij wilden zo spoedig mogelijk weer naar huis omdat zij daar weer nodig waren voor het binnenhalen van de oogst. De werktijden waren van 4 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds. De werkgevers bracht dit ook een voordeel omdat de turf, die voor de winter niet droog was, minder opbracht. De gastarbeiders kwamen uit de omgeving van Osnabrück en Hannover, dat eveneens

Königreich Hannover.

Nr 226.

des Registers.

Reise-Paß

für
das *hann.* *Arb.* - Land.

Gültig für *nieders.*

Beschreibung

de *6* Inhaber *6*.

Alter *60* Jahre,
Größe *5* Fuß *6* Zoll.
Statur *gerade*,
Haare *braun*
Stirn *glatt*,
Augenbrauen *hell*,
Augen *blau*,
Nase *gerade*,
Mund *gerade*,
Zähne *gut*,
Sinn *ruhig*,
Bart *blond*,
Gesicht *ruhig*,
Gesichtsfarbe *gesund*.

Besondere Zeichen:

Spricht *deutsch*.

Unterschrift des Reisenden.

Königreich Hannover

Bezahlt

Alle Civil- und Militair-Behörden werden geziemend ersucht,
dem Vorzeiger — dieses, *Gerhard Peter*,
mann,

gebürtig aus *Weser*,
wohnhaft in *Weser*,
mit

auf *seiner* behuf *Arbeit*

vorhabenden Reise von hier
über *Lingen*
nach *Holland* frei und unge-
hindert reisen und zurückreisen, ihm auch nöthigen Falls jeden
möglichen Schutz angedeihen zu lassen.

Fürstenauburg den 15ten März
1800 den 15ten
Herzoglich Amt.

Gerhard Peter

9

een veengebied was en daarom met de veenderij bekend. Veel uit het Duitse gebied afkomstige veenarbeiders bezaten thuis een kleine boerderij met een stukje bouwland en een paar koeien. Met het in Vinkeveen verdiende geld werd de pacht hiervoor betaald. Van gezinshereniging was dus geen sprake. De keuterboertjes waren niet alleen thuis zuinig maar ook tijdens hun verblijf in Vinkeveen. Voor hun verblijf namen zij van hun eigen boerderij spek, meel en eieren mee.

De werkgevers

Voor het zware werk in de turf moesten de werkgevers meer loon uitbetalen ten opzichte van werknemers met een ander beroep. Tijdens de dagen met gunstig weer kon men soms 3 roeden per dag doen. Per roede werd f.1,50 uitbetaald zodat soms in één week men f. 27.- kon worden verdiend. Een roede of roe is een oude oppervlaktemaat of een oude lengtemaat die van plaats tot plaats verschilde. Waarschijnlijk is hier de Rijnlandse roede gebruikt van 14,19 vierkante meter. De huisvesting was erbarmelijk. De Duitsers werden ondergebracht in schuren, die van oude planken waren gemaakt en waarin wel 20 personen moesten verblijven. Men betaalde hiervoor aan huisvestingskosten per persoon per week aan de werkgever 60 cent. Hierbij inbegrepen was wel dat de kleren en het beddengoed gewassen werden. Na de zware dagtaak moest er nog gegeten worden. Dat waren voornamelijk dikke spekpannenkoeien die ze in grote hoeveelheden van thuis hadden medegenomen. Sommige arbeiders hadden het beter getroffen. Zij konden ondergebracht worden bij Duitse veenarbeiders die zich definitief in Vinkeveen gevestigd hadden en hoofdzakelijk aan de Veenkade woonden. Vandaar dat deze weg in de volksmond de “Moffenkade” werd genoemd. De Duitse arbeiders hadden soms met gedwongen winkelnering te maken. Twee veenbazen hadden ook een winkel en zij dwongen de arbeiders daar hun inkopen te doen. De prijzen waren daar wel 30

% hoger dan bij de andere kruideniers en dat bracht nog al wat extra's voor de veenbaas op, omdat de veenarbeider voor gemiddeld voor f. 4.50 tot f. 6.- aan kruidenierswaren bij zijn baas besteedde. Door de oprukkende industrialisatie konden de “Hollandgänger” na 1870 in hun eigen omgeving werk vinden en liep de turfwinning in Vinkeveen en Wilnis hard terug.

Controle van de overheden

Dat niet iedereen in die tijd zich zo maar in ons land kon vestigen, blijkt uit de correspondentie die gevoerd is tussen de Commissaris van de Koning en burgemeester De Voogt van Wilnis in juli 1855. De Commissaris wilde graag weten of de toelating van vreemdelingen wel op de juiste wijze in Wilnis werd toegepast. De Voogt deelde hem daarop mede dat de vreemdelingen die jaarlijks naar Wilnis komen, uitsluitend arbeiders zijn die in de veenderij werken en niet langer in Wilnis verblijven dan in de baggertijd. Hij schreef: “zij verlaten de gemeente alleen wanneer zij naar huis gaan. De arbeiders komen uit het koninkrijk Hannover en omstreken en zijn voorzien van behoorlijke reis- of legitimatiepapieren en door mij als burgemeester worden binnenlandse passen uitgereikt”. De Voogt ging toen verder in op de kwestie waarover de Commissaris inlichtingen wilde. Het betrof hier de arbeider Willem Gösling, geboren en wonende te Nolthageambt Finstenu, die niet voorzien was van de vereiste reispas of legitimatiepapieren, terwijl zijn broers, Johan en Carl Gösling die wel hadden. Hij betoogde verder: “de reden hiervan is dat Willem Gösling dit jaar ook in de veenderij in Friesland heeft gewerkt, waar hem nooit naar een reispas of legitimatiepapieren is gevraagd, en later in onze gemeente is komen werken dan de andere arbeiders. De andere veenarbeiders hebben bij hun aankomst wel direct hun papieren overlegd. Willem Gösling heeft nu direct naar zijn woonplaats geschreven om de vereiste reispapieren te krijgen”. De burgemeester deed de toezegging aan de Commissaris dat in de gemeente Wilnis zo veel mogelijk toezicht wordt gehouden op vreemdelingen. “Het is echter wel zo dat Wilnis een uitgestrekte gemeente is met slechts één veldwachter. Daarom kan het makkelijk gebeuren dat er zich in Wilnis een vreemdeling ophoudt waarvan wij niet op de hoogte zijn”. De blijvers onder de gastarbeiders hebben zich vrij spoedig geassimileerd. De familienamen van onder andere Bader, Lutz en Strubbe herinneren ons nog aan het tijdperk van de “Hollandgänger”.

Geraadpleegd archief:

- *Utrechts Archief: Provinciaal Bestuur, nr. 79, inv. 6049.*

Geraadpleegde literatuur:

- *F.H. de Bruijne De Ronde Venen, een Sociaal-geografische Studie.*

Duizend leden voor De Proosdijlanden

Door Jaap Meulstee

Het heuglijke feit doet zich voor dat we sinds zaterdag 13 november de magische grens van duizend leden zijn gepasseerd. Onze altijd actieve pr/groep was die dag in de winkelpassage in Mijdrecht actief om de laatste nieuwe leden over deze aansprekende grens heen te trekken. Onder aanvoering van vicevoorzitter Ed Swaab is een reeks van nieuwe leden aangemeld. Onder hen dus ook de duizendste. Op dinsdag 16 november kon Ed Swaab tijdens de algemene ledenvergadering bekend maken dat de heer Sohl uit Mijdrecht het duizendste lid van de vereniging is geworden.

De heer Sohl is een gratis lidmaatschap voor een jaar aangeboden en hij ontving uit handen van Ed Swaab eveneens het boek "Anders nog iets", over de verdwenen middenstand uit De Ronde Venen. Ook kreeg hij een verjaardagskalender met afbeeldingen over de monumenten van onze gemeente.

We willen werken aan onze toekomst. Voor de vereniging is het overschrijden van de duizendledengrens een goed moment om even stil te staan bij de plannen voor die toekomst. De gemeente De Ronde Venen wordt door de komende herindeling groter vanwege de samenvoeging met de gemeente Abcoude/Baambrugge. Ook deze gemeente heeft een actieve historische vereniging, waarmee we nu al goed contact hebben. Ongetwijfeld zullen wij in de toekomst nauwer gaan samenwerken

We gaan er vanuit dat we samen met Abcoude, het Museum De Ronde Venen en het I.V.N. de Woudreus in de toekomst samen kunnen werken aan een gezamenlijk paviljoen annex bezoekerscentrum in het gebied Marickenland. De gemeente en de provincie hebben hiertoe al een aanzienlijk bedrag gereserveerd.

Om de gestelde doelen te bereiken geven we elk kwartaal De Proosdijkoerier uit. Maar er zijn veel meer activiteiten waar de vereniging zich mee bezig houdt. Er zijn regelmatig lezingen en we mogen ons verheugen in een aantal actieve werkgroepen.

Op dit moment is een groep schrijvers hard bezig met de realisatie van een boek over de historie van Vinkeveen. De vereniging beschikt over een eigen documentatiecentrum waaraan eveneens een actieve werkgroep verbonden is. Bovendien is er onlangs nog een werkgroep heemkunde opgericht en er zijn werkgroepen genealogie en archeologie.

Naast dit alles is het van belang dat de jeugd meer geïnteresseerd raakt in de geschiedenis van onze regio en daarvoor is er regelmatig contact met de diverse scholen in De Ronde Venen.

Intussen heeft De Proosdijlanden ervaring opgedaan met het beheren van een eigen verenigingsruimte,

Het 1000ste lid.

Het bewaaste kruiwagentje.

‘de oudheidkamer’, in het gebouw De Boei in Vinkeveen. U bent van harte uitgenodigd om hier eens te komen kijken. Dat kan elke eerste maandag van de maand of ook door deel te nemen aan de verschillende werkgroepen. Het motto dat we de komende jaren hanteren luidt dan ook: “Wij werken aan het verleden en leggen het vast voor de toekomst”.

Na de algemene vergadering van dinsdag 13 november hield de heer Veelenturf een door de aanwezigen zeer gewaardeerde lezing over zijn familiegeschiedenis: “Van Vuylturv tot Ve(e)lenturf”. Door dit verhaal, gelardeerd met vele illustraties en anekdotes, maakten we kennis met de voorvaders van de familie, die ook uit onze regio afkomstig zijn. Als dank voor de contacten kreeg de voorzitter van onze werkgroep genealogie, Stef Veerhuis, uit handen van de gastspreker een kruiwagentje met authentieke turfjes. Een geslaagde avond.

Grenspalen in De Ronde Venen

Bas Willemsen en Peter van Golen

In Waverveen, aan de Poeldijk staat sinds mensenheugenis een grijze paal. De paal heeft al heel veel mensen aan zich voorbij zien komen. De paal is oud en door de verwerking is te zien dat het Belgisch hardsteen nog veel ouder is, want het draagt talloze fossiele zeediertjes met zich, waaruit blijkt dat de paal ooit begonnen is als zeebodem. De paal heeft het vergebracht en is van ver gebracht. Veel mensen hebben de paal nog nooit gezien. Hij staat niet meer aan een belangrijke doorgaande verkeersroute.

In 1771 was dat nog anders. Toen bepaalde de paal nog de grens tussen Holland en Utrecht en was de weg van Waverveen naar Mijdrecht een belangrijke oost – west verbinding.

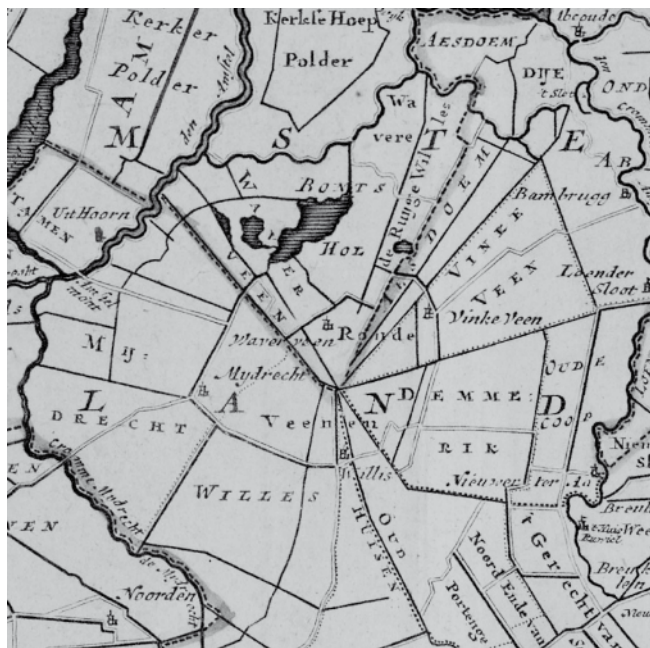
Deze oost – west verbinding moet op 12 november 1771 een bijzonder vergezicht hebben opgeleverd. De werklieden die de paal plaatsten in november 1771 stonden op de dijk tussen geweldige watermassa's. In het noorden de polder benoorden de Mijdrechtse Zuwe. In ca. 1854 drooggemalen en de naam meegekregen van de prestatie die werd geleverd: “De Eerste Bedijking”.

Aan de oostzijde en zuidzijde de Noorder Zuiderpolder en de Zuiderpolder. Later, in 1875 zijn deze polders drooggemalen en werden de polders samengevoegd onder één naam: Waterschap Groot Mijdrecht. Een smal weggetje door de wilde baren, opgezweept door een vroege november storm. De werklieden die de paal en de andere negen palen geplaatst hebben, wisten de reden waarom de palen geplaatst werden. Het waren ongetwijfeld veenarbeiders die in november uitgewerkt waren in het veenbedrijf.

Turfmaken begint in februari-maart met baggeren en het werk eindigt in september. Vanaf oktober werkten de arbeiders voor een daggeld, als daggelder bij iedereen die wat te doen had.

In 1771 was er het gezamenlijke project van de Staten van Holland en de Staten van Utrecht om een duidelijke grens aan te geven tussen beide staten. De clandestiene in- en uitvoer van turf moest paal en perk worden gesteld. Daar wisten de turfmakers alles van. In 1771 zijn de grenzen tussen Holland en Utrecht definitief vastgesteld.

De grens tussen Holland en Utrecht aan de zijde van het Gooi werd al in 1729 definitief vastgesteld. Langs de A1 bij Hilversum staat de Houten Banpaal. Tussen deze paal en de toren van de Domkerk te Utrecht is een denkbeeldige lijn getrokken. Op alle

kruispunten op deze lijn zijn limiet- of scheydtpalen geplaatst. Omdat slechts enkele originele palen overgebleven, zijn in 1924 reproducties van de palen gemaakt en herplaatst. Op internet is deze geschiedenis terug te vinden. We gaan terug naar het verleden om meer achtergronden te vinden van deze bijzondere palen en de reden dat de grens zo duidelijk zichtbaar aanwezig moest zijn.

Scheydtpalen stellen paal en perk

Tussen het graafschap Holland en het Sticht, het grondgebied van de bisschop van Utrecht, bestond in de middeleeuwen grote rivaliteit. Het gebied dat nu De Ronde Venen vormt, lag in de grensstreek van beide gewesten en was daardoor regelmatig het toneel van bloedige strijd.

Bij een conflict in de laat 13e eeuw tussen Gijsbrecht, Heer van Aemstel, de graaf van Holland en de bisschop van Utrecht moest de laatste flink wat grond prijsgeven. De kaarten laten een diepe kerf zien in het grondgebied van het Utrechts gewest. De graaf van Holland was niet van plan om het veroverde Waverveen en de aangrenzende gebieden snel prijs te geven.

Het toenmalige Waverveen was een rijk en belangrijk dorp in de regio, een welkome oorlogsbuit.

In de loop der tijd is in opdracht van de Staten van Holland en de Staten van Utrecht een duidelijke grens getrokken tussen de gewesten. Die werd gemarkeerd door grenspalen, ook wel bekend als scheidtpalen, of limietpalen. Op een kaart uit 1771 staan nog tien scheidtpalen afgebeeld. Ze stonden op plaatsen waar gebiedsgrenzen langs wegen liepen.

De scheidtpalen toonden aan één zijde het wapen van Holland: een staande leeuw. Aan de andere zijde stond het wapen van het Sticht: een staande leeuw en het bisschoppelijke wapen. Pas bij een provinciale herindeling in 1841 zijn Waverveen en de aangrenzende gronden weer in Utrechtse handen overgegaan. Daarmee hield de diepe kerf in het Utrechtse grondgebied op te bestaan.

In 2009 heeft de Historische Vereniging De Proosdijlanden in samenwerking met de gemeente De Ronde Venen het initiatief genomen om van drie scheidtpalen replica's te vervaardigen. Deze kopieën zijn neergezet op de plek waar ze volgens de kaart van 1771 stonden. Een originele scheidtpaal staat nog aan de Poeldijk in Waverveen, iets ten oosten van de weg. Deze paal is een beschermd gemeentelijk monument.

Anno 2010 is de oude grens tussen de gewesten Holland en Utrecht door middel van scheidtpalen op de volgende plaatsen te zien:

1. Vinkeveen (op de hoek van Achterbos en de Botsholsedijk)
2. Waverveen (aan de Poeldijk nabij nummer 4)
3. Wilnis (langs de Mijdrechtsedwarsweg ten westen van de rotonde aan de N212)
4. Wilnis (langs de Mijdrechtsedwarsweg ten oosten van de rotonde aan de N212)

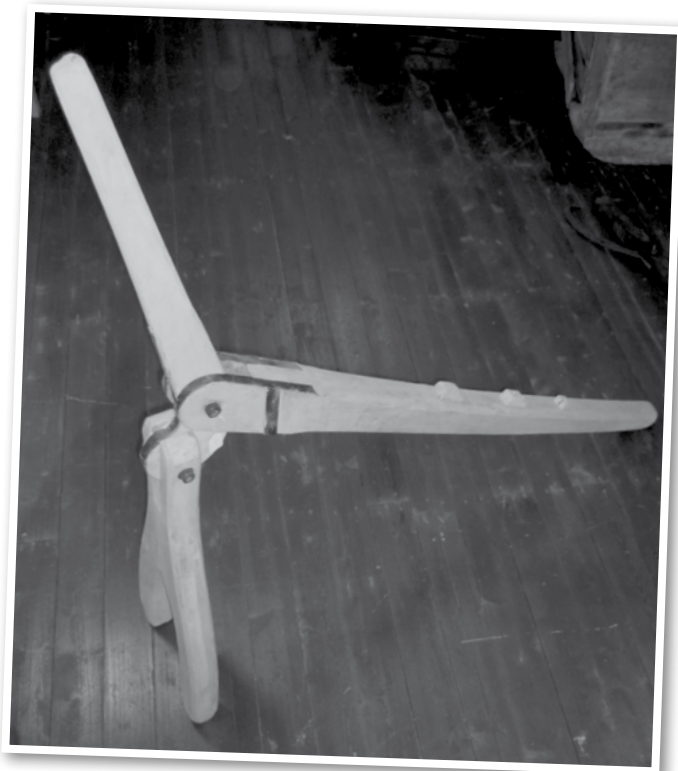
De locaties staan op de kaarten, naast de limietpalen, weergegeven. Door de aanwezigheid van deze vier scheidtpalen is een belangrijk stuk lokale ruimtelijke geschiedenis zichtbaar, wat vele eeuwen van invloed is geweest op de regio.

De replica's van de limietpalen zijn vervaardigd door steenhouwer Fronik te Mijdrecht.

Gezocht: vrijwillige bezorger voor Veenzijde III

Neem voor meer informatie op met Dhr. L.M. Remmelenkamp, Telefoon: 0297 - 286170
E-mail: administratie@proosdijlanden.nl

Wat is dit?

Eén van de doelen van Museum De Ronde Venen is zo veel mogelijk informatie over haar museum-objecten te verzamelen en te registreren, opdat deze behouden blijft voor toekomstige generaties. In de collectie van Museum De Ronde Venen zitten echter enkele objecten, waarvan zelfs onze deskundigen niet weten waar het voor werd gebruikt. Wij hopen dat u ons hiermee kunt helpen!

Het onderstaande object is één van de recente aanwinsten van Museum De Ronde Venen. Het komt uit de boedel van een oud timmerbedrijf uit Waverveen en werd vermoedelijk gebruikt bij heiwerkzaamheden. Wie ons hier meer over kan vertellen, mag dit mailen naar: info@museumderondevenen.nl of bellen met 0297 - 262 223.

De gouden tip verdient een mooi boek uit de museumwinkel!

Op verzoek van Jan Blom, die het artikel over de waterschappen in de vorige editie heeft geschreven, informeren we u bij deze nog even over de stamboom van de waterschappen van AGV.

Overzicht van opgeheven polders en waterschappen als rechtsvoorgangers van AGV vanaf 1438.

Oudere samenvoegingen van polders zijn niet allemaal vermeld. Bron: Reglementen van bestuur van waterschappen.

Hoogheemraadschap Amstelland 1525-1990				
Hoogheemraadschap Zeeburg en Diemerdiijk 1423-1970				
Hoogheemraadschap Zeedijk beoosten Muiden 1678-1990				
Vinkeveense en Proosdijerpolder 1887-1990				
Zuider Legmeerpolder Noorder Legmeer- en Thamerpolder Bovenkerkerpolder Middelpolder onder Amstelveen Polder De Ronde Hoep Diempolder Overdiempolder Bloemendalerpolder Noorder- of Rietpolder Noordpolder beoosten Muiden Binnendijkse Overscheense Berger- en Meentpolder Waterschap de Buitendijken tussen Naarden en Muiderberg Gooise Zomerkade Zuidpolder beoosten Muiden	Keverdijkse Overscheense polder Nieuwe Keverdijkse polder Heintjesrak- en Broekerpolder Waterschap De Hilversumse Meent Hollandsch-Ankeveense polder Stichts-Ankeveense polder Spiegel- en Blijkpolder Horn- en Kuijerpolder Meerouterdijkse polder Horstermeerpolder Polder Kortenhoeft 's-Gravelandse polder Hilversumse Bovenmaat en Bijvang Uithoornse en Kalslagerpolder Heemraadschap van den Amstel en Nieuwer-Amstel 1520-1908	Waterschap Drecht & Vecht 1979-1990 (Noord-Holland)	Hoogheemraadschap Amstel en Vecht (1991-1996)	
Bijlmermeer, Heemraadschap Gein- en Gaasperpolder Groot-Duivendrechtsepolder Holendrecht- en Bullewijkerpolder Holendrecht en Bullewijker veenpolder, Gecombineerde Holendrecht en Bullewijkerpolder, Commissie oppertoezicht verving - Klein-Duivendrechtse en Binnen-Bullewijkerpolder Nieuwe Bullewijk, Veenderij Nieuwe Bullewijk polder Nieuwe Bullewijk, Commissie toezicht verving Oostbijlmerpolder Venserpolder West-Bijlmer en Klein-Duivendrechtse polder, Verenigde West-Bijlmer en Laanderpolder		Waterschap Bijlmer 1967-1978		Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (1997 -)
Aetsveldse polder, Binnenaetsveldse- of Bagijnenpolder, Overaetsveldse polder, Romolen- of Borrelandse polder		Aetsveldse polder 1874-1978		
Gaasper-, Kikken-, Stammer-, Sinnigvelde-, Kostverloren-, Hogeweijzen-, Lageweijzen- en Bottermesserpolder		Gemeenschapspolder 1707-1978		
Baambrugge-Oostzijds Baambrugge-Westzijds (Winkel- of Tachtig Morgen polder Polder Het Hoog en Groenland Rode Molenpolder Donkervlietpolder) De Eerste Bedijking De Tweede Bedijking der Mijdrechtse Droogmakerij De Derde Bedijking Blokland Noorderpolder of Botshol Het Broekzijdse waterschap Groot en Klein Oud Aa Oukoop	Waardassacker en Holendrecht Groot-Mijdrecht Groot-Wilnis-Vinkeveen (Proostdijerpolder, Vinkeveense Polder Veldzijde, Demmerikkerpolder Veldzijde, Oud-Huizerpolder) Wilnis-Veldzijde Buitendijkse Oosterpolder Buiten-Westerpolder Noordse Buurt Zevenhoven Nellestein Kromme Mijdrecht Wilnis Veenzijde	Waterschap Proosdijlanden 1976-1990 (Utrecht) (Zuid-Holland)		
Acht Stichtse polders, Hofland Benoorden de Zuwe, - Bezuiden de Zuwe, Bozenhoven, Wilnis bewesten Heinoomsvaart, - Beoosten Heinoomsvaart, Oudhuizen bewesten Bijleveld, - Beoosten Bijleveld, Demmerik, Vinkeveen, Abcoude Proostdij, (Abcoude) Aasdom in het Veen, De Noorder-Zuider- en benoorden de Zuwepolder(s)		Grootwaterschap Ring Ronde Venen 1868/ 1925-1976		
Hoeker-Garstenpolder Polder Dorssewaard Polder Holland, Sticht en Voorburg Waterschap Mijnden Polder Het Honderd Polder Breukelerwaard Polder Breukelen-Proostdij	Bethunepolder Buitenweg-Maarsseveen-Westbroek Polder Achtenhoven; Polder Gansenhoeft Grootwaterschap Beoosten de Vecht; Waterschap De Hooge en Neermaten Polder Nijenrode	Waterschap De Vecht (Utr.) 1977-1991		
Breukeleveen en Tienhoven, De Oostelijke Binnenpolder van Tienhoven, Breukeleveen, Loosdrecht en Loenderveen, Tienhoven(veenderij)		Muyeveld 1961-1976		
		Zuiveringschap Amstel en Gooiland 1975-1996 (NoordHolland)		
		Waterkwaliteitsbeheer provincie Utrecht 1971-1996		
Polders overgegaan op de gemeente Amsterdam, e.a. bijv. Watergraafsmeer, Overamstel, Binnendijkse Buitenvelderse polder; Buitendijkse Buitenvelderse polder				

Een rel in Mijdrecht

Door Fred de Wit

Cornelia de Keuning, over wie dit verhaal gaat, was een 30 jarige vrouw afkomstig uit Aarlanderveen. Zij werkte als “dienstmaagd” bij Willem Kraan in Mijdrecht. Ze was erg loslippig en had een uitgesproken mening over de toenmalige stadhouder Willem V en dat was nu net iets waarmee zij in het jaar 1788 voorzichtiger had moeten zijn. Om dit te kunnen begrijpen, moeten we terug gaan naar een jaar eerder.

Het toenmalige regime

De 4e Engelse oorlog van 1780-1784 was voor ons land ongunstig afgelopen. De economie stagneerde, de corruptie tierde welig en armoede was er overal. Het hofleven van de stadhouder was uitbundig en dat wekte wrevel. Toen de slappe stadhouder prins Willem V in 1766 meerderjarig was geworden, tekende hij de Akte van Consulentschap. Deze geheime akte, waarin de Staten-Generaal niet was gekend, hield in dat zijn vroegere voogd, de hertog van Brunswijk –Wolfenbütel, de volledige zeggenschap kreeg over de stadhoudelijke bevoegdheden. Na de oorlog met Engeland werd deze akte bekend, met gevolg dat de hertog door de Staten-Generaal naar huis werd gestuurd. Eén van de grote tegenstanders van de prins was de edelman Joan Derk van der Capellen tot den Pol. In zijn patriotisch pamflet ontpopte hij zich als een felle tegenstander van het regime en riep de burgers op om hun aandeel in het landsbestuur op te eisen. Hoewel dit pamflet snel werd verboden, maakte het de mensen wakker en ontstond er in 1787 een felle strijd tussen de patriotten en de prinsgezinden. In de Proosdij van Sint Jan zorgde de stadhouder er voor dat zijn familieleden lucratieve banen met veel inkomsten kregen. Na de dood van de proost Anthony Pieter van Dishoeck werd in 1767 het zesjarige neefje van de stadhouder, Willem Lodewijk Karel Van Nassau-Weilberg, met de proosdij begiftigd. Helaas overleed het kind drie jaar later. Maar geen nood. Hij had nog een broertje, Frederik Willem, van drie jaar en die werd tot zijn opvolger aangesteld. Het is dus te begrijpen dat burgers zoals Cornelia hun ongenoegen uitten over het feit dat kleine kinderen al grote inkomsten genoten, die door het gewone volk door middel van belastingen moesten worden opgebracht.

Cornelia de Keuning

Ook in Mijdrecht waren er dus aanhangers van de prins en aanhangers van de patriotten. Cornelia behoorde tot de laatste en zij ergerde zich aan de erebogen die in 1788 ter gelegenheid van de verjaardag van stadhouder prins Willem in het dorp werden opgericht. Tegen Stijntje Neelis zei ze, dat wanneer er nog een ereboog zou worden geplaatst, men de prins en zijn vrouw en in moesten hangen en meteen verbranden. Iemand anders had het ook gehoord en doorverteld en

De aanhouding van prinses Wilhelmina te Goejanverwellesluis op 28 juni 1787. Gravure door Godfried Armes Lekmann.

dat gaf aanleiding tot een oproer. De prinsgezinden namen deze opmerkingen niet en togen op de late avond van 8 maart in groten getale naar het huis van Willem Kraan, waar Cornelia werkte. Iemand uit de menigte klopte op de deur waarna Cornelia te voorschijn kwam. Zij riepen haar toe dat zij naar buiten moest komen om de Statenvlag van de Republiek te dragen maar Cornelia weigerde dit te doen. Toen grepen enkele personen uit de grote groep omstanders haar vast en sleepten haar het huis uit. Hierna werd zij met de vlag door een grote, woedende massa mensen door het dorp gesleurd. Ondertussen was de groep zo groot geworden dat de overheid bang was dat het oproer volkomen uit de hand zou lopen. Daarom besloot men Cornelia voor haar eigen veiligheid in hechtenis te nemen voor datgene wat zij over de prins en zijn echtgenote had gezegd. Zij werd daarop door het gerecht veroordeeld tot drie dagen gevangenisstraf op water en brood. De overheid zal waarschijnlijk hebben gedacht dat daarna de woede van de massa wel bekoeld zou zijn. Overigens werden in 1795 de rollen omgedraaid. De patriotten hadden het voor het zeggen en toen werden de burgers die voor hun prinsgezindheid uitkwamen voor het gerecht gebracht.

Bron: Utrechts archief. Dorpsgerechten Proosdijlanden nr. 49 inv. 1771.

Herinneringen vervagen, maar verdwijnen nooit

Over een schouwburg, een spaarbank en een kerkje

Door Joop Frankenhuizen

Het is september 1999. Achter het pand van de VSB Bank, Dorpsstraat 14, pal rechts naast het gemeentehuis van Mijdrecht, staat een klein gebouwtje. Het is het wit gekleurde kerkje van de gereformeerde kerk vrijgemaakt. Onlangs werd het door de VSBbank gekocht om samen met het rechts naastgelegen eerder gekochte pand plaats te maken voor een drie verdiepingen tellend nieuw bankgebouw waarin onder meer winkels en een penthouse. Van dat plan is niks terecht gekomen. Het werd iets heel anders. In het kader van het zogenoemde Centrumplan werden in 2003 zowel het kerkje als het bankgebouw gesloopt om plaats te maken voor iets dat beter paste in de plannen van de gemeente. Met dat sloopwerk verdween wederom een stukje sociale en culturele geschiedenis uit Mijdrecht, het vroegere Nutsgebouw. Leest u verder om de herinnering weer op te halen.

De Mijdrechtse schouwburg

In 1924 wordt in het departement Mijdrecht van de 'Maatschappij tot Nut van het Algemeen' weer eens de behoefte gevoeld aan een eigen gebouw, maar er is geen geld. Mevrouw Van Wieringen, echtgenote van de overleden rijke veenbaas en notabele Klaas van Wieringen, schenkt dan 4.000 gulden, want in die tijd draagt zij Het Nut nog een warm hart toe. Later zal die liefde aanmerkelijk bekoelen als door ingrijpen van het Nutsbestuur haar bewaarschooltje in de Dorpsstraat (daar zit nu Blokker) zal moeten verdwijnen. Op 14 mei 1925 wordt aan de Dorpsstraat het nieuwe Nutsgebouw geopend. (zie foto) De inrichting bestaat uit een bestuurskamer, een vestibule, drie privaten, een waterplaats en een voorpodium. Achterin een langgerekte grote zaal met toneel en drie kleedkamers. In het gebouw worden gevestigd de sinds 1884 bestaande Nutsspaarbank en de Nutsbibliotheek.

De zogenaamde Nutsavonden omvatten voorstellingen en uitvoeringen op het gebied van toneel, cabaret, muziek, voordrachten en lezingen. Bekende namen uit die tijd zijn de schrijver Jan Mens, de voordrachtskunstenaar Julia de Gruijter, de hoogleraar Prof. Dr. L.H. Grondijs, de schijfster Harriët Freezer en vele anderen. Vaste huurders na de Tweede Wereldoorlog zijn onder meer de Gereformeerde Kerk art. 31 vrijgemaakt, de ULO school, de ambachtsschool vanwege gymnastiekonderwijs, de muziekvereniging VIOS, de zangverenigingen Zang en Vriendschap en Kunst na Arbeid, de toneelvereniging OKK, de gymnastiekvereniging Sandow en andere verenigingen die de zaal en de bestuurskamer incidenteel huren voor hun doeleinden.

In 1965 besluit de Nutsspaarbank tot een grote aanbouw aan de voorzijde van het Nutsgebouw. Het jaar daarop wordt de achtergelegen zaal voor 40 duizend

gulden verkocht aan de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt. De zaal wordt omgebouwd tot kerkzaal en het turksgroene plafond overgeschilderd in een meer neutrale kleur. "Er moet nu iets gebeuren", schrijft De Dorpsstem op 9 december 1965, anders is het gedaan met het verenigingsleven in Mijdrecht. Die oproep resulteert in de oprichting van de stichting Nieuw Dorpshuis. De jaren daarop wordt duidelijk dat de belangstelling van huurders steeds verder terugloopt. Het Nutsgebouw voldoet kennelijk niet meer aan de eisen van de tijd. In januari 1971 wordt dorpshuis De Meijert geopend. De Nutsbibliotheek, die voorheen op de eerste verdieping van het Nutsgebouw gratis onderdak genoot, wordt dan onderdeel van de nieuwe Stichting Openbare Bibliotheek Mijdrecht en verhuist naar De Meijert. In 1974 tenslotte houdt de Maatschappij tot Nut van het Algemeen op te bestaan.

De Nutsspaarbank Mijdrecht

In januari 1847 wordt ergens in Mijdrecht de gemeentespaarbank Mijdrecht opgericht. Het doel is "vooral de arbeidende en dienstbare klasse de gelegenheid tot veilig en niet onvoordelig bewaren van kleine sommen aan te bieden. Tot inlage zijn gerechtigd alle inwoners der gemeente Mijdrecht, terwijl ieder, buiten derzelve woonachtig, zal mogen inbrengen, zoo hij slechts iemand binnen het dorp aangeeft, waar men ten zijnen behoefte de vereischte mededeelingen zoude kunnen doen." (borgstelling) Het bestuur van de spaarbank bestaat uit twee commissarissen die zich met de administratie belasten en zes directeurs die toezien op de handelingen. Buiten burgemeester Jacob Verdam, de predikant en de pastoor worden tot directeur benoemd de heren Klaas van Wieringen, Hendrik de Groot en Pieter de Graaf. Wanneer in 1884 commissaris Klaas Verdam opzegt en er geen geschikte opvolger gevonden kan worden, dreigt de bank te worden

opgeheven. Het in 1847 opgerichte departement Mijdrecht van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen brengt redding en neemt de bank over. De gemeente staat toe dat de nieuwe bank op zaterdagavonden van 6 tot 7 uur gebruik maakt van het gemeentehuis. "Des zomers in de kleine wachtkamer en des winters in de secretarie". De aanwezige gelden en stukken van waarde worden bewaard in een brandkast die afgesloten is met 3 ongelijkwaardige sleutels. Iedere directeur heeft een sleutel. Of het openmaken van de kluis ooit tot problemen heeft geleid, is niet bekend.

Groot geworden door klein te blijven

De komende jaren blijft de spaarbank gestaag groeien mede door het vertrouwen bij de Mijdrechtenaren. In 1925 verhuist de bank naar het nieuw gebouwde Nutsgebouw aan de Dorpsstraat te Mijdrecht op wat nu huisnummer 14 is. Veel oudere Mijdrechtenaren zullen zich de jaarlijkse gang met het spaarbankboekje - om de rente te laten bijschrijven - nog wel herinneren. Echter de Nutsspaarbanken in Nederland krijgen steeds meer concurrentie van met name de Rijkspostspaarbank en de Boerenleenbanken. Onderling samenwerken komt maar moeizaam van de grond.

We zoeken contact met Chris Snijder, voormalig directeur van de Stichting Bondsspaarbank Mijdrecht, later van de VSB bank Mijdrecht NV, om er achter te komen hoe Mijdrecht met dit alles omging. De heer Snijder houdt als secretaris van het VSB fonds voor De Ronde Venen kantoor op een hem vertrouwde plek. Dat is achter het voormalige Nutsgebouw. Alleen herinnert de plek aan niks meer van vroeger. Jammer, alles is in 2004 compleet verbouwd. Rechts naast het gemeentehuis in de Dorpsstraat te Mijdrecht staat nu een immens woonblok in een paars gekleurde steensoort. Dat alles in het kader van het centrumplan van de gemeente De Ronde Venen.

Gelukkig ademt het kantoor van het VSB fonds voor De Ronde Venen nog wel herinneringen. Aan de hand van een paar foto's vertelt Chris over het inwendige van het Nutsgebouw en de vele veranderingen in het bankwezen die hij van dichtbij meemaakte. Hij wijst naar een grote kast die langs de muur staat. Een kast vol archiefstukken van de voormalige bank. Tastbare herinneringen aan de tijd van toen. De oudste stukken dateren van 1916. Een serie kleine boekjes, waarin een jaarlijks overzicht van het reilen en zeilen van alle Nutsspaarbanken in Nederland. Veel cijfertjes, die nu niet zoveel meer zeggen.

De Stichting Bondsspaarbank Mijdrecht

We bladeren door een map uit de periode 1959-1979 en lezen dat de Mijdrechtse Nutsspaarbank in oktober 1959 haar 75 jarig bestaan herdenkt. Ter gelegenheid

Dorpsstraat 14 anno 1925.

Dorpsstraat 14 anno 1950.

Dorpsstraat 14 anno 1979.

Dorpsstraat 14 anno 1984.

Dorpsstraat 14 anno 2010.

Junghansklok met embleem.

daarvan krijgt de gemeente Mijdrecht een Junghansklok geschonken met het verzoek deze in de hal van het gemeentehuis te plaatsen. Het College is zeer vereerd met het fraaie geschenk dat onder voorwaarden wordt aanvaard, want volgens art 171 van de gemeentewet moet de gemeenteraad ermee instemmen. De wat simpel ogende klok staat nu in het kantoor van Chris Snijder. Hij kreeg het uurwerk onlangs van een voormalig ambtenaar. Boven de klok hangt het embleem van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen. Een bij. (zie foto) In het bestuur van de bank zitten dat jaar W. Kruiswijk voorzitter, J. van Geijn CJzn vice voorzitter, C. Koedam sr. secretaris/penningmeester, Joh. Verweij Czn en J. van IJperen. Hun honorarium bedraagt 50 gulden per jaar.

In 1965, zo lezen we, wordt besloten tot uitbreiding van het bankgebouw aan de Dorpsstraat. Dat gebeurt

door een grote aanbouw aan de voorzijde van het Nutsgebouw. (zie foto uit 1979) Het Nutsgebouw wordt daardoor deels aan het zicht van de voorbijganger onttrokken hetgeen zal bijdragen aan de eerder ingezette verminderde belangstelling. De aanbouw gaat niet echt van een lijn dakje. In november moet de bank zelfs tijdelijk verhuizen naar het naastgelegen pand op nummer 16. Er is veel tegenslag. Zo blijken in maart 1967 de palen onder de kluis te kort. Ze moeten maar liefst 23 meter lang worden, anders verzakt het geld. Pas in oktober 1967 wordt de nieuwe bank geopend. In 1969 verandert de Stichting Nutsspaarbank de naam in Stichting Bondsspaarbank. Joh. Verweij wordt de nieuwe voorzitter.

In 1978 overlijdt de directeur Gerrit Vergeer. Op een advertentie voor een nieuwe directeur reageren vijf gegadigden. Het bestuur heeft gesprekken met de kandidaten en hoort dan via de heer Van Dort, waarnemer in Mijdrecht, de naam Chris Snijder, directeur van de bondsspaarbank Amerongen. Hij adviseert het bestuur om met deze kandidaat contact op te nemen. Dat wordt gelegd en in mei 1979 wordt Snijder tot directeur van Stichting Bondsspaarbank Mijdrecht benoemd. De beginjaren tussen 1979 en 1983 zijn niet makkelijk. De grote successen komen pas in de jaren daarop. Het balanstotaal groeit enorm en het personeelsbestand stijgt van vijf naar 26 medewerkers.

Echter andere ontwikkelingen dwingen de Bondsspaarbank Mijdrecht het roer om te gooien. Steeds meer Nuts- en Bondsspaarbanken gaan samenwerken waardoor er steeds grotere (spaar)bankorganisaties ontstaan. In 1992 besluit de Stichting Bondsspaarbank Mijdrecht om aan te haken bij de VSB Groep N.V. Vanaf dat moment gaat de Stichting Bondsspaarbank Mijdrecht verder als Stichting VSB Fonds voor de Ronde Venen, terwijl de bank als VSB Bank Mijdrecht N.V. verder gaat. Een puur lokale, in Mijdrecht gevestigde zelfstandige bankinstelling.

De Stichting VSB Fonds voor De Ronde Venen

Het bestuur van die stichting bestaat uit dezelfde personen als die in het bankbestuur. Voorzitter is Joh. Verweij, Chris Snijder is secretaris. Met het fonds gaat het goed, het vermogen wordt niet in aandelen belegd maar in spaardeposito's. Tussen 1992 en 2007 is het rendement zelfs bijzonder goed te noemen. Alléén de laatste jaren zijn de opbrengsten wat minder. De doelstelling van het fonds: "In haar werkgebied een bijdrage leveren aan het behoud en het verbeteren van een leefbare samenleving, met het oog op een duurzame toekomst, alles in de ruimste zin des woords", staat nog steeds kaarsrecht overeind.

Nutsgebouw wordt bankgebouw.

Einde spaarbank Mijdrecht

In 1999 is de voormalige Bondsspaarbank Mijdrecht gegroeid naar 26 medewerkers. Het bankgebouw is te klein geworden. Besloten wordt tot aankoop het kerkje achter het bankgebouw. De bank heeft het eerste recht van koop maar het in 1946 opgerichte kerkgenootschap wil pas verkopen als ze elders plek krijgen voor een nieuw gebouw. In 1999 komt de gemeente in beeld en wordt besloten tot een grondruil. De gemeente levert 500 m² achter de sporthal in Twistvlied voor een nieuw kerkgebouw. De bank levert 312 m² van de gekochte grond aan de gemeente en houdt zelf 150 m² voor een nieuw bankgebouw. (een kaskantoor) Het beleid van de puur lokale en zelfstandige VSB Bank Mijdrecht N.V. richt zich dan op een adviescentrum aan de Rendementsweg en de bouw van een kaskantoor in de Dorpsstraat. Een adviescentrum voor het geven van advies op het gebied van hypotheeken, verzekeren, zakelijk etc. Een kaskantoor voor de binnenloop en de opvang van ouderen etc. Kortom, een kantoor met een lage drempel.

Maar dan grijpt Fortis Bank in. In 2001 wordt de VSB Bank Mijdrecht N.V. via een juridische fusie opgenomen in de Fortis Groep. De naam wordt Fortis Bank Mijdrecht N.V. Van de zelfstandigheid blijft niets meer over. Alle bouwplannen worden van tafel geveegd en het kaskantoor in de Dorpsstraat kan worden vergeten. Het einde is bekend. In 2003 treedt het Centrumplan van de gemeente in werking. Het voormalige Nutsgebouw met de aangebouwde VSB bank en het achterliggende kerkgebouw wordt afgebroken. In 2010 volgt de ontmanteling van het adviescentrum aan de Rendementsweg. Dank zij de inspanning van velen heeft Mijdrecht kans gezien 117 jaar lang een eigen spaarbank in leven te houden. Hulde!

Het kerkje

In 1891 komt ds. Abraham Kuijper met zijn leer over de wedergeboorte. Een kind wordt geboren in zonde en de doop bij de geboorte is geen garantie dat het kind later echt in de kerk zal gaan geloven. Als dat niet zo is dan is de doop bij de geboorte slechts een veronderstelde wedergeboorte. De opvattingen van Kuijper brengen veel stromingen op dreef die leiden tot de oprichting van de gereformeerde kerk en uiteindelijk tot dwingend opge-

legde voorschriften. Niet iedereen is daar blij mee en er ontstaan stromingen. Ook in Mijdrecht ondervinden de bindende voorschriften van de generale synode bij sommigen in de gereformeerde gemeente veel weerstand. In 1946 zal dat leiden tot een acte van vrijmaking. Een aantal leden wil verder onder een andere naam. Na veel onderlinge discussie wordt men het eens over de naam 'Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt'. De kerk begint in 1966 in een klein bovenzaaltje in het Nutsgebouw met een twintigtal bezwaarde kerkgangers, maar moet voor bijzondere diensten uitwijken naar de benedenzaal. Daar hangt zondags nog vaak de bierlucht van de festiviteiten van de zaterdagavond er voor. Dan in 2000, bijna 35 jaar later, kan de kerk in de wijk Twistvlied eindelijk een nieuw gebouw neerzetten en zich richten op jonge mensen. Maar ook de gereformeerde kerk vrijgemaakt is aan erosie onderhevig. In 2006 zijn er nog maar 40 leden. Besloten wordt de gemeente nieuw leven in te blazen en de oude vorm op te heffen. Dat gebeurt op 10 september 2006 met de opening van de Veenhartkerk. Anno 2010 telt de gemeente 110 leden, De Veenhartkerk aan de Grutto is daarmee te klein geworden. Samengaan met een andere gemeente lijkt de enige oplossing.

Tenslotte

In 2003 verdween wederom een stukje Mijdrechtse geschiedenis deels door maatschappelijke noodzaak, deels door vernieuwingsdrang van de gemeente. Op de hoek Croonstadtdlaan-Bozenhoven staat nog iets ouds. Op nummer 22 zit nu nog een afhaalchinees. Het pand is straks 100 jaar oud. Hoe lang nog?

Verenigingsnieuws

Op onze ledenvergadering in november presenteerden we ons aangepaste activiteitenplan, met daarin de zaken die we in 2011 willen realiseren. Een hele reeks van voornemens, waar de diverse bestuursleden en hun werkgroepen prima mee aan de slag zijn. We verwijzen hiervoor graag naar onze website waar u de stukken nog eens terug kunt zoeken; u kunt ze natuurlijk ook afdrukken en rustig nalezen.

Tijdens de najaarsvergadering hebben we ook het voorstel gedaan om de hoogte van de contributie aan te passen. Penningmeester Arjen Schuil lichtte aan de aanwezigen toe, wat de voornaamste redenen zijn om tot aanpassing van het contributiebedrag te komen. Dit betreft vooral een uitbreiding van het aantal redactionele pagina's van de Proosdijkoerier. Maar ook de toegenomen en nog te verwachten kosten betreffende onze huisvesting in Vinkeveen en later nog het Paviljoen en grotere kosten voor bepaalde werkzaamheden, die derden voor de vereniging verrichten, doen een aanslag op onze begroting.

En verder...

Als opdrachtgever is onze vereniging dit najaar weer betrokken geweest bij het VLC-design. Een creatieve en eigentijdse invulling van het onderwijs zoals de vmbo-leerlingen van het Veenlandencollege aangeboden krijgen. De leeropdrachten voor de leerlingen hebben we integraal op onze website staan onder het menu 'bestuur'. Mocht u hier kennis van willen nemen, bezoek dan onze website.

Ook hebben we in september weer een interbestuurlijk overleg gehad met bestuursleden van aangrenzende historische kringen. Deze keer waren vertegenwoordigers van Abcoude, Ouderkerk, Loenen en De Ronde Venen bij elkaar om de gemeenschappelijke aanpak van kenmerkende problemen te bespreken. Naast de beleving van een historische wandeling door Vinkeveen en Mijdrecht was het informele samenzijn vooral ook gezellig en een nieuw vervolg zal zeker plaatsvinden.

Op monumentaal vlak zijn we druk geweest met het realiseren van de ooit bestaande grenspalen. Daarnaast zijn een aantal toelichtende bordjes bij diverse monumentale kerken in onze gemeente geplaatst. U hebt hierover in de regionale media volop kunnen lezen.

Bestuurslid Peter van Golen in gesprek met Fred de Wit.

En nog veel meer

Met plezier verwelkomen we op diverse maandagavonden een aantal belangstellenden. Onze inloopavonden voor genealogie en heemkunde voorzien zeker in een behoefte.

Op 4 oktober hield Peter van Golen een inleiding over genealogie. Via een presentatie nam hij ons mee naar de eerste beginselen van het zoeken naar voorouders. Mooi was de herkenning van bekenden op getoonde foto's.

Op 5 oktober waren we vertegenwoordigd op de markt voor maatschappelijke stages op het Veenlandencollege. De aandrang van onze jongelui om zich in de vrije tijd in te zetten voor de historische vereniging is nog gering. Maar de kennismaking met onze vereniging zal ook hier op termijn zijn vruchten afwerpen. Op 7 oktober hadden we een bijzonder geslaagde lezing van de heer De Bont over de verspreiding van de bewoning in onze omgeving tijdens de middeleeuwen. Een kort verslag hiervan heeft u op onze website kunnen lezen.

Op 13 oktober was een kleine delegatie van ons bestuur op bezoek in het Regionaal Historisch Centrum in Breukelen. Onze oud-bestuursleden Ton Hagen en Dinie van Tol zijn graag bereid om u in uw zoektocht door de archieven bij te staan.

Op 18 oktober hield Fred de Wit in onze Oudheidkamer een inleiding over het navorsen van historische

gegevens. Onder het kopje heemkunde kunnen we nogal wat historische belangstelling kwijt. Hoe onze groot- en betovergrootouders leefden in deze omgevingen en wat er in ons woongebied aan ontwikkelingen heeft plaats gevonden, blijft interessant om uit te pluizen en kennis van te nemen.

Tijdens de week van de geschiedenis kon museumdirecteur Maarten Kentgens de toch al uitstekende activiteiten van ons museum extra in de spotlights zetten tijdens de lancering van de Canons van Westelijk Utrecht. In IJsselstein vertelde Kentgens 19 oktober jl. over het belang van land en water in onze omgeving door het veenbaggeren te illustreren met een kenmerkend object: het handheiblok. De burgemeester van IJsselstein mocht het Rondeveense cultuurobject gebruiken om de websites met de Canons van Westelijk Utrecht daadwerkelijk open te stellen. Zie hiervoor ook utrechtsecanons.nl

Voeg bij dit alles de lezing over genealogie na de jaarvergadering en het is u opnieuw duidelijk dat we een bijzonder actieve historische vereniging hebben, waar u natuurlijk met genoeg deel van uit maakt.

Graag zien we u in het nieuwe jaar bij één van onze komende activiteiten, te beginnen onze nieuwjaarsreceptie in de Kompastoren te Mijdrecht. Schroom niet om zelf ook een keertje te komen buurten in onze verenigingsruimte op maandagavond. Ook op onze andere verenigingsactiviteiten bent u van harte welkom.

Activiteitenprogramma

- Woensdag 12 januari 2011
Nieuwjaarsreceptie in de Kompastoren te Mijdrecht
- Donderdag 24 februari 2011
Lezing door dhr. R.N.J. Rommes
Demografische ontwikkelingen in de provincie Utrecht (speciaal betreffende De Ronde Venen en Abcoude) tussen 1500 en 1850
- Dinsdag 26 april 2011
Voorjaarsvergadering in Vinkeveen (Hervormd verenigingsgebouw) met aansluitende een lezing door de heer Noud Bles over de oorlogsjaren in Vinkeveen

NIEUWJAARSRECEPTIE IN DE KOMPASTOREN

woensdag 12 januari 2011

Onder het genot van een hapje en een drankje zullen Roland Borst en Yourick Fokker een lezing houden over het voortbestaan en de veranderingen van de vroegere

watertoren, die nu Kompastoren heet. De presentatie zal gehouden worden op de benedenverdieping van het markante gebouw. Na de pauze is er gelegenheid om met Roland of Yourick de toren te beklimmen.

De uit 1937 daterende rijksmonumentale watertoren is bijna eenenveertig meter hoog. Het staat op een vierkant plateau en is omgeven door water. Het is te bereiken via een kleine brug. Op ongeveer 27 meter hoogte bevindt zich aan de voor- en achterkant een half rond balkon met een spijlenhek. Twee smalle, hoge ramen zijn in de rechter- en linkerzijgevels te vinden. Bij de dakrand zijn dichtgezette vensters te zien. Tegen de linkerzijgevel is een holle steunbeer geplaatst. De toren werd gebouwd in de trant van de Delftse School.

In 2008 hebben Borst en Fokker de eerste contacten gelegd om de watertoren, die sinds 18 april 2005 buiten gebruik is, de nieuwe functie te geven die het verdient. Na een onderzoek voor Vitens eind 2009 en advies van de omwonenden, de gemeente en cultureel erfgoed hebben Borst en Fokker de Watertoren aangekocht en de naam veranderd in "Kompastoren". Afgelopen zomer is er riolering en gas aangelegd. Eerdaags volgt de verwarming. De glazen lift zal pas gebouwd worden als de concrete plannen van de omgeving bekend zijn, zodat het uiteindelijke resultaat beter aan zal sluiten bij de gewenste behoefte van de inwoners en bedrijven.

Roland Borst is de architect achter studio 110. Vanaf de start is Studio 110 direct betrokken geweest bij zeer uiteenlopende projecten zoals de glazen uitbreiding van de voormalige watermolen aan de A.C. Verhoefweg. Yourick Fokker van Lanceerplatform Richting RAAK is als kwaliteitsmanager betrokken bij overgangprojecten voor semioverheid enz.

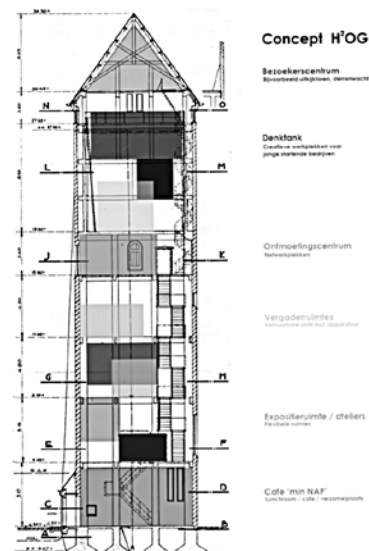
Samen hebben ze een nieuw bedrijf opgezet. STUDIO-RAAKconceptontwikkeling richt zich o.a. op braakliggend terrein, leegstaande kantoren en monumenten, die een impuls kunnen gebruiken.

Nostalgie van toen gepaard met gezelligheid van nu. U bent van harte welkom.

Datum: 12 januari 2011

Locatie: Kompastoren, Industrieweg 6. Mijdrecht

Aanvang: 20.00 uur

LEZING OVER DE BEVOLKING VAN DE PROVINCIE UTRECHT CIRCA 1500-1850

De Historische Vereniging 'De Proosdijlanden' heeft de heer R.N.J. Rommes uitgenodigd om op donderdag 24 februari 2011 een lezing te komen geven over 'De bevolking van de provincie Utrecht circa 1500-1850'.

Op 1 januari 2010 telde de gemeente De Ronde Venen officieel 34.411 inwoners. Samen met de 8789 in de gemeente Abcoude zijn dat er 43.200. Omstreeks het jaar 1500 zullen er 2500, hooguit 3000, mensen in hetzelfde gebied hebben gewoond.

De bevolking is in ruim vijf eeuwen dus toegenomen met een factor 17, misschien iets minder. Vergeleken met de hele provincie Utrecht is dan sprake van een licht achterblijvende groei, aangezien de totale provinciebevolking groeide met een factor 20.

Binnen de provincie verschillen de groeicijfers per gemeente en per woonkern. Er zijn dus talloze vergelijking mogelijk. In deze lezing zal vooral worden ingegaan op de ontwikkeling in het noordwesten van de provincie, de (voormalige) gemeentes De Ronde Venen en Abcoude, in vergelijking met die in de rest van de provincie. Dat gebeurt enerzijds op grond van een bespreking van de grote lijnen van de ontwikkelingen aan de hand van een aantal vragen:

- [1] hoeveel mensen woonden er op verschillende tijdstippen, waar woonden ze precies en welke historische bronnen zijn er om dat vast te stellen?
- [2] hoe is de groei (of krimp) in bepaalde perioden te verklaren? Wat was de rol van het geboortecijfer, het sterftcijfer en de migratie? Waarheen vertrokken en waarvandaan kwamen migranten?
- [3] wat was het verband met de ontwikkeling van de bestaansmogelijkheden?
- [4] welke rol speelden de ecologische en fysische omstandigheden enerzijds, en de medische kennis en hygiëne anderzijds?
- [5] welke rol speelde oorlogvoering?

Achtergrondgegevens

Ronald Rommes studeerde geschiedenis in Utrecht met als specialisatie sociaal-economische geschiedenis. Hij promoveerde aan de Universiteit van Amsterdam op een studie over migratie naar de stad Utrecht. Na

Amsterdam werkte hij o.a. bij de universiteiten in Utrecht en Wageningen, bij de Open Universiteit en bij uitgeverij Matrijs. Veel van zijn publicaties gaan over de demografische, economische en sociale geschiedenis van stad en provincie Utrecht, zoals in deel 2 van *Geschiedenis van de provincie Utrecht* en boeken over de gemeenten Utrecht, Amersfoort, Maartensdijk en Rhenen. Binnenkort verschijnt van hem een boek over de opkomst van de landbouwcoöperaties in Nederland (ca. 1840-1940).

Locatie: De Schakel, Dorpsstraat 20 in Wilnis
 Datum: Donderdag 24 februari 2011
 Aanvang: 20.00 uur

Nieuwe leden:

Dhr.	H.B.	Hartsink	Vinkeveen
Mevr.	H.M.	Schouten-v/h Veld	Vinkeveen
Dhr.	J.	Hoogenboom	Vinkeveen
Dhr.	J.	Mur	Vinkeveen
Mevr.	A.	Vliet, van	Darp
Dhr.	J.	Blom	Mijdrecht
Dhr.	R.	Loos, de	Mijdrecht
Dhr.	R.F.	Helm, van der	Amsterdam
Dhr.	W.	Boersma	Mijdrecht
Mevr.	S.	Bor-Van Leeuwen, v/d	Mijdrecht
Dhr.	R.	Verwey	Mijdrecht
Dhr.	Y.	Fokker	Mijdrecht
Mw.	J.	Brouwer	Uithoorn
Dhr.	J.W.	Hoogeboom	Mijdrecht
Dhr.	F.N.	Hettinga	Mijdrecht
Mw.	B.	Lauwers	De Hoef
Dhr.	J.	Veerhuis	Vinkeveen
Dhr.	C.	Veerhuis	Vinkeveen
Dhr.	A.J.	Kempen, van	De Hoef
Dhr.	P.	Willig	Uithoorn
Dhr.	P.N.	Roling	Mijdrecht

Reacties van onze leden:

Eerst even wat rechtzetten...

In de rubriek "Is er nog nieuws 5" (van Maart 2010 op blz. 4) werd vermeld dat de IJclub NOOITGEDACHT destijds een van de vier Vinkeveense IJclubs was. Mijn goede vriend Fons Compier maakte mij er op attent dat dit niet juist was maar E.M.M. (Eendracht Maakt Macht) moest zijn. NOOITGEDACHT was namelijk een ijsvereniging uit Wilnis.

Personeel grafkistenfabriek "de Arend"

Mevrouw Willie Samsom de Jong reageerde op de foto in de voorgaande Proosdijkoerier van Juni 2010 op blz. 51. Zij meende daar enige afgebeelde personeelsleden op te herkennen. Staande vlnr; Henk de Vries, Gerard de Jong, van Tol, Favier (?), van Dijk (?), onbekend, onbekend, Tinus Vis, Piet Blok en Posdijk (?). Zittend op de voorgrond vlnr; vierde Piet Veerhuis en zesde Verweij (?).

Hartelijk dank

Een totaal andere reactie deed zich voor aan de kraam van onze vereniging tijdens de laatst gehouden Braderie. Een toevallige passant bekeek daar met grote interesse de verzameling foto's die op de kraam lagen uitgesteld en een praatje was gauw gemaakt. Toen de nieuwsgierigheid van beide zijden gestild leek, stelde de heer Gert Bos zich voor en liet en passant weten dat hij ook nog wel wat van die oude foto's in zijn bezit had. Een voorzichtig verzoek om dat dan eens te mogen bekijken, bleek succesvol. In zijn knusse, gezellige woning in "de Kom" hebben we, op zo maar een maandagochtend, nader kennis mogen maken. Een stapel oude Proosdijkoeriers op de tafel getuigde van grote betrokkenheid met onze vereniging. Terwijl de foto's van hand tot hand gingen, zorgde een waterval aan verhalen en anekdotes voor de onderschriften. De voetbal, de toneelvereniging en zijn werkzaam leven bij drukkerij Verweij. Een verzoek om enkele foto's te mogen scannen om deze onder te brengen in de fotobeeldbank van onze vereniging, was geen enkel probleem. De foto's zijn inmiddels onder dankzegging geretourneerd.

Die ochtend vloog werkelijk om en nadat we zijn nog altijd aanwezige grote creativiteit in zijn collectie schilderijen bewonderd hadden, overhandigde hij bij ons afscheid een oud kasboekje uit 1926, waarin was bijgehouden dat 35 dorpsgenoten destijds een bedrag van fl. 2,- per keer inlegden en daar gezamenlijk een staatslot van kochten. Tevens mochten wij ook het boek "van bedstee tot communicasa" (handelend over de 110 jarige bedrijfsgeschiedenis van Verweij printing in Mijdrecht) als cadeau voor onze vereniging in ontvangst nemen.

Mijnheer Bos, heel hartelijk dank!

Bronvermelding

In ons September nummer was op bladzijde 76, bij de afdruk van de twee omgekomen Engelse vliegeniers, niet vermeld dat deze bijzondere foto uit de collectie van de heer Jan Compier afkomstig was.

Colofon

'De Proosdijkoerier' is een kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden' geregistreerd onder ISSN 1388-7165.

Redactie

Dhr. John Driedonks (eindredacteur)
Dhr. Piet Grundmann
Dhr. Jan Rouwenhorst
Mw. Marian Sterenberg

Vormgeving

Mw. Sandra Loogman
E-mail: sandra@graphix-design.nl
Internet: www.graphix-design.nl

Redactieadres

Dhr. John Driedonks
Adres: Dijkgraaf 42, 3648 KC Wilnis
E-mail: john.driedonks@hu.nl

Drukwerk

Drukkerij Avanti Wilnis

Voorzitter

Dhr. J. Meulstee
E-mail: meuls63@planet.nl

Secretaris

Mw. M.J. van Eijk
Adres: Raadhuisplein 22, 3641 EE Mijdrecht
Telefoon: 0297 - 281835

Penningmeester

Dhr. A. Schuil
E-mail: schuil@kpnplanet.nl

Vice voorzitter en PR

Dhr. E. Swaab
Telefoon: 0297 - 287469

Tweede secretaris en documentatie

Dhr. P. van Golen
Telefoon: 0297 - 261672

Monumenten, archeologie, excursies en lezingen

Mw. W. Dijkxhoorn
Telefoon: 0297 - 285373

Heemkunde

Dhr. H. Hoefkens
E-mail: h.m.hoefkens@kpnplanet.nl

Genealogie

Dhr. H. van Dreumel
E-mail: h.v.dreumel@gmail.com

Ledenadministratie

Dhr. L.M. Rimmelenkamp
Adres: Rozenobel 27, 3641 NJ Mijdrecht
Telefoon: 0297 - 286170
E-mail: administratie@proosdijlanden.nl

Aanmelding voor het lidmaatschap kan bij de ledenadministratie op bovenstaand adres.

Postadres vereniging

Postbus 65, 3648 ZH Wilnis
Bankrekeningnummer: 36.96.18.505

Website: www.proosdijlanden.nl
E-mail: info@proosdijlanden.nl

Contributie: €17,50 per jaar
Losse nummers: € 4,50 per stuk

Oplage

Circa 1100

Rabo Dichtbijfonds

Dichtbij onze samenleving staan en de leefbaarheid in onze lokale samenleving versterken. Dat is het idee van Rabobank Rijn en Veenstroom. Daarom reserveren wij jaarlijks een deel van onze winst in een fonds; het Rabo Dichtbijfonds. Een nieuwe naam voor een nieuwe bank, gekozen door onze leden. Met trots presenteert Rabobank Rijn en Veenstroom: het Rabo Dichtbijfonds! Wilt u een aanvraag indienen of meer weten over het fonds, kijk op www.rv.rabobank.nl.

Investeren in de lokale samenleving.
Dat is het idee!

Rabobank. Een bank met ideeën.

www.rv.rabobank.nl

